

Büyükşehir Belediyelerindeki Sosyal Girişimlerin Sosyal Hizmet Bakış Açısıyla İncelenmesi¹

Examining Social Enterprises in Metropolitan Municipalities from a Social Work Perspective

Buse KAVALCI², Aynur ARSLAN³

² Öğrenci, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet (YL), buse_kavalci55@hotmail.com, 0000-0002-2136-2161

³ Dr. Öğr. Üyesi, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü, aynur.arslan@omu.edu.tr, 0000-0002-3654-2157

Öz

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki 30 büyükşehir belediyesinin hedef kitle olarak belirlenen kadın, engelli ve yaşlıya yönelik sosyal girişimcilik faaliyetlerini sosyal hizmet bakış açısı ile inceleyerek sosyal girişimcilik ve sosyal hizmet ilişkisini araştırmaktır. Araştırma, büyükşehir belediyelerinin 2022 yılı faaliyet raporları ve resmi web siteleri üzerinden yapılmıştır. 2022-2023 yıllarını kapsamaktadır. Araştırmada içerik analizi yönetimi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, büyükşehir belediyelerinin tamamında sosyal hizmet birimi olduğu ve hedef kitleye yönelik sosyal girişimlerin sosyal hizmet birimi veya sosyal hizmet daire başkanlığına bağlı birimler tarafından gerçekleştirilmesi nedeniyle bu birimlerin sosyal girişimlerde kapsamlı bir rol üstlendiği bulguları elde edilmiştir. Öteki yandan çalışmada, elde edilen verilerdeki sosyal girişimlerin sayısal dağılımı açısından belirlenen hedef kitlelere yönelik eşitsizlik doğurduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma, büyükşehir belediyelerinin sosyal girişimcilik faaliyetlerine yönelik çabalarının değerlendirilmesinde eşitlik ilkesinin gözetilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Belirlenen dezavantajlı gruplara yönelik sosyal hizmet uygulamalarının geliştirilmesi ve eşitsizliklerin giderilmesi için daha kapsamlı çalışmaların gerektiği sonucu üzerinde durulmaktadır. Çalışmanın son kısmında, bulguların genel anlamı ve büyükşehir belediyelerindeki sosyal girişimlerin sosyal hizmet alanındaki potansiyel etkileri üzerine yapılan değerlendirmeler yer almaktadır. Sonuç olarak, büyükşehir belediyelerinin sosyal girişim faaliyetleri, toplumsal sorunlara çözüm bulma konusundaki çabalarını yansıtmakta olup bu alandaki çabaların daha da artırılması için önerilerde bulunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Sosyal Girişimcilik, Sosyal Hizmet, Sosyal Belediyecilik, Yerel Yönetimle, Belediyeler

Abstract

The study aims to investigate the relationship between social entrepreneurship and social work by analyzing initiatives for women, disabled individuals and the elderly in 30 metropolitan municipalities of Turkey. The research, conducted between 2022 and 2023, uses content analysis of municipal reports and official websites. The findings show that there are social work units in all metropolitan municipalities and that these units play a comprehensive role in social entrepreneurship initiatives, as social entrepreneurship activities for the determined target groups are carried out by units affiliated with the social service unit. However, the research also concludes that the numerical distribution of social entrepreneurship initiatives identified in the data leads to inequality in terms of targeted disadvantaged groups. It is important to observe the

¹ Bu makale 08.03.2024 tarihinde Karadeniz 15. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresin'de bildiri olarak sunulmuştur.

Makale Atfı: Kavalcı, B. ve Arslan, A. (2024). Büyükşehir Belediyelerindeki Sosyal Girişimlerin Sosyal Hizmet Bakış Açısıyla İncelenmesi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi* 8(1), 34-62.

DOI: 10.55109/tushad.1450060

Alındı 10.03.2024
Kabul Edildi 16.06.2024
Yayınlandı 30.06.2024

Telif hakkı: © 2021 yazarlar tarafından. Lisans Sahibi Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, Rize, Türkiye.

Bu makale, Creative Commons Attribution (CC BY) lisansının (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) hüküm ve koşulları altında dağıtılan açık erişimli bir makedir.

principle of equality in the evaluation of social entrepreneurship activities of metropolitan municipalities. More comprehensive studies are needed to improve social service practices for identified disadvantaged groups and eliminate inequalities. Social entrepreneurship activities of metropolitan municipalities reflect their efforts to find solutions to social problems and suggestions are made to further develop studies in this field.

Key words: Social Entrepreneurship, Social Work, Social municipality, Local Government, Municipalitie.

1. Giriş

Sosyal girişimciliğin toplumsal dönüşüm için önemi nedeniyle bu olgu günümüzde daha görünür bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal girişimcilik, kar amacı gütmeyen sosyal amaçları hedefleyen ve sosyal sorunlara yönelik çözümler sunmayı amaçlayan bir girişimcilik türü olarak tanımlanmaktadır (Özdevecioğlu & Cingöz, 2009). Bu girişimcilik anlayışı, toplumsal fayda üretme amacını ön planda tutarak faaliyet göstermekte ve sosyal sorunların çözümüne odaklanmaktadır. Kar amacı gütmemesi ve sosyal sorunlara odaklanması nedeniyle geleneksel girişimcilikten farklılık göstermektedir. Sosyal girişimciler, kar amacı gütmeyen organizasyonlar veya işletmeler aracılığıyla sosyal sorunları çözmeyi hedeflemektedir.

Sosyal hizmet, bireylerin ve ailelerin kendi içinde buldukları veya toplumsal çevreleriyle ilişkileri nedeniyle oluşan ekonomik, manevi ve sosyal sorunlarının önlenmesi ve giderilmesine yardımcı olan programlı bir hizmetler bütünüdür. Bu hizmetler ayrıca, sosyal sorunların önlenmesine ve giderilmesine katkı sağlayarak birey ve ailelerin yaşam standartlarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesine odaklanır (Mutlu, 2015).

Sosyal girişimcilik ve sosyal hizmet tanımlarına bakıldığında iki kavram arasında ortak yönler fark edilmektedir. Her iki kavram da toplumsal sorunlara odaklanmakta ve bu sorunlara çözüm bulmayı amaçlamaktadır. Sosyal girişimcilik, kar amacı gütmeyen organizasyonlar veya işletmeler aracılığıyla sosyal sorunları çözmeyi hedeflerken, sosyal hizmet ise bireylerin ve ailelerin yaşadıkları ekonomik, manevi ve sosyal sorunların önlenmesine ve giderilmesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Hem sosyal girişimcilik hem de sosyal hizmet, toplumun refahını artırmak ve yaşam standartlarını yükseltmek için çalışmaktadır. Her iki kavram da toplumsal dönüşüm ve toplumsal adaleti sağlama amacını taşımaktadır. Bu tanımlardaki ortak yönlerden hareketle sosyal girişimciliğin, sosyal hizmetin değerleri ve hedefleriyle uyumlu olduğu ve ihtiyaç duyulan sosyal hizmet hizmetlerin sunulma açısından önemli bir rol oynadığı görülmektedir.

Belediyeler, halkın refahını yükseltmeyi amaçlıyla bir dizi sorumluluğu üstlenen ve bölgesel sorunlara daha fazla hakim olan kurumlardır. Bu nedenle sosyal girişimcilik belediyeler için çok önemli bir konumdur. Belediyelerin, sosyal girişimleri yönetme ve sosyal girişimcilik uygulamalarına yönelik politikaları destekleme gibi yetkileri mevcuttur (Koçak & Kavi, 2014). Bu nedenle çalışmada, Türkiye'deki 30 Büyükşehir Belediyesinin sosyal girişimcilik faaliyetleri sosyal hizmet bakış açısıyla incelenerek değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın, belediyelerin sosyal girişimcilik uygulamalarına teşviği ve sosyal hizmet bakış açısından sosyal girişimciliğin avantajları konusunda literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Kavramsal/Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde ilk olarak sosyal girişimcilik, sosyal belediyecilik kavramı ardından belediyelerde sosyal hizmet uygulamaları, görev ve sorumluluklarına yer verilip belediyelerde sosyal hizmet olgusu açıklanmıştır.

2.1. Sosyal Girişimcilik

Girişimcilik, finansal ve kişisel tatmin için belirli riskleri göze alarak zaman ve çaba harcayarak farklı değerde mal ve hizmetler üretme sürecidir (Culter, 2001). Bu süreçte girişimciler, kar elde etmek amacıyla gerekli yatırımları yaparlar ve potansiyel finansal, psikolojik ve sosyal risklere katlanırlar. Aynı zamanda, inovatif ve yaratıcı yaklaşımlarla yeni değerler yaratma çabası içerisindeyler (Culter, 2001). Bu tanım, girişimciliğin hem maddi hem de manevi açıdan çeşitli zorlukları beraberinde getiren bir süreç olduğunu vurgulamaktadır.

Girişimcilerin ekonomik hedeflere odaklanmanın yanı sıra, toplum için hizmet etme, refahı artırma, sosyal sorumluluk üstlenme ve yoksullukla mücadele gibi sosyal hedefleri de bulunmaktadır. (Yüksel & Esmer, 2020). Girişimcilerin motivasyonu sadece finansal kazanç elde etmek değil toplumun ihtiyaçlarına cevap verme ve sosyal etki yaratma çabasıdır. Bu bağlamda, girişimcilerin faaliyetlerinin sadece ekonomik değer yaratma perspektifinden değil, aynı zamanda sosyal fayda sağlama ve toplumsal

dönüşüm amacıyla gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu durumda, sosyal girişimcilik kavramı ön plana çıkmaktadır.

Sosyal girişimcilik, kar amacı gütmeyen sosyal amaçları hedefleyen ve sosyal sorunlara yönelik çözümler sunmayı amaçlayan bir girişimcilik türüdür (Özdevecioğlu & Cingöz, 2009). Toplumsal fayda üretme amacını ön planda tutması nedeniyle geleneksel girişimcilerden farklılık göstermektedir.

Sosyal girişimcinin temel özellikleri, sosyal değer yaratma ve sürdürme misyonunu kabul etme, yeni fırsatları bulma ve takip etme, sürekli yenilik, uyum ve öğrenme süreciyle ilgilenme, mevcut kaynaklarla sınırlanmaksızın faaliyet gösterme ve hizmet ettikleri topluluğa karşı büyük bir sorumluluk duygusu taşımaktır (Emerson, 1999). Sosyal girişimciler yenilikçi ve sürdürülebilir çözümlerle toplumsal fayda ve toplumsal dönüşüm sağlamaktadır. Ayrıca sosyal girişimciler, risk alma, iş birliği yapma ve çeşitli paydaşlarla ilişki kurma becerilerine de sahiptir (Emerson, 1999).

Sosyal girişimcilik eğitim, sağlık, çevre, yoksullukla mücadele, kadın hakları gibi çeşitli sosyal sorunlara odaklanmaktadır. Ayrıca sosyal girişimcilik yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde etkili olmaktadır. Bu nedenle bir sonraki kavramda sosyal belediyeçilik kavramı tanımlanarak yerel düzeyde sosyal girişimciliğin etkisine değinilmiştir.

2.2. Sosyal Belediyeçilik

Sosyal belediyeçilik, yerel yönetimlere sosyal alanlarda planlama ve düzenleme yetkisi sağlayan, kamu harcamalarını sosyal yardımlara yönlendiren, sosyo-kültürel faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için gereken yatırımları gerçekleştiren ve toplumsal kesimlerde sosyal adalet ve güvenlik olgularını güçlendirmeyi amaçlayan sosyal kontrol işlevlerini üstlenen bir modeldir (Öksüz, 2007). Sosyal belediyeçilik, belediyelerin halkın sosyal refahını arttırmaya yönelik sorumlulukları üstlenerek sosyal hizmet sunma ve toplumsal sorunları çözme amacını taşımaktadır. Ayrıca sosyal belediyeçilik toplumun ihtiyaçlarına duyarlılık, katılımcılık ve sürdürülebilirlik gibi değerleri ön planda tutmaktadır (Öksüz, 2007).

Sosyal belediyeçiliğin temel ilkeleri 4 ana başlıkta özetlenmektedir. Sosyal belediyeçilik, sosyalleştirme, sosyal kontrol ve rehabilitasyon gibi işlevleriyle birlikte mobilize etme, yönlendirme, kılavuzluk ve rehberlik etme faaliyetlerini yerine getirmekte, aynı zamanda yardım etme ve gözetme işlevlerini icra etmektedir. Bununla birlikte, sosyal belediyeçilik yatırım faaliyetlerini de içermektedir (Akdoğan, 1999). Sosyal belediyeçilik, toplumun refahını artırma, yaşam kalitesini yükseltme, dezavantajlı grupları destekleme, eşitsizlikleri azaltma ve sosyal adaleti sağlama gibi hedeflere odaklanmaktadır. Ayrıca sosyal belediyeçilik, sürdürülebilir kalkınma ve toplumsal entegrasyon gibi genel toplumsal hedeflere de katkı sağlamaktadır (Akdoğan, 1999).

Sosyal belediyeçilik uygulamaları, sosyal hizmet ve sosyal yardımlardan oluşan bir dizi uygulamayı içermektedir. Sosyal yardımlar, muhtaçlık durumuyla orantılı olarak yapılan ayni ve nakdi yardımları kapsar ve amaçları arasında bireyleri kendi ihtiyaçlarını karşılayabilecek duruma getirmek yer alır (Aydın, 2006). Sosyal hizmet ise, toplumdaki dezavantajlı gruplara insan onuruna uygun bir yaşam sürdürebilmeleri için ayni veya nakdi yardımlar sunmayı amaçlar. Belediyelerce sunulan sosyal hizmet uygulamaları, çocuk, genç, yaşlı, engelli, yetişkin ve muhtaç ailelere yönelik çeşitli desteklerin sağlanmasını içermektedir (Ateş, 2009).

2.3. Belediyelerde Sosyal Hizmet

Yerel yönetimler, halka en yakın kurumlar olarak demokrasinin temel unsurları arasında yer alır. İl, ilçe ve mahalle düzeyindeki politikalar, yerel yönetimlerin yanı sıra merkezi yönetimlere de etki eder. Siyasi katılım, temsiliyet, oy kullanma ve karar alma süreçleri, yerel siyasetin merkezindedir. Belediye başkanlıkları, belediye meclisleri, il genel meclisleri, muhtarlıklar, siyasi partilerin il ve ilçe örgütleri ile sivil toplum kuruluşları, yerel siyasetin ana unsurlarıdır ve halkın doğrudan ulaşabileceği ve etkileyebileceği alanlardır (Kaşıkırık & Dokuzcan, 2022). *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 1982 tarihli 127. maddesi, mahalli idareleri (yerel yönetimler); "İl, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri"* olarak tanımlar. Türkiye'de yerel

yönetimler; belediye, il özel idaresi ve köy olmak üzere üç gruba ayrılır. Yerel yönetimler, halkın karar alma süreçlerine katılımını sağlayan kurumlardır ve bu nedenle demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır (Keleş, 2020).

Sosyal hizmet, bireylerin ve ailelerin kendi içinde buldukları veya toplumsal çevreleriyle ilişkileri nedeniyle oluşan ekonomik, manevi ve sosyal sorunlarının önlenmesi ve giderilmesine yardımcı olan programlı bir hizmetler bütünüdür (Mutlu,2015). Sosyal hizmetin amacı, bireyin yaşam kalitesini artırmak ve sosyal adaleti sağlamaktır. Sosyal hizmet, birey ve toplum odaklı bir yaklaşımla hem kişisel hem de toplumsal düzeyde etkili olmayı amaçlar (Zastrow, 2014). Belediyelerin yerel yönetim olarak toplumun en yakın hizmet sağlayıcısı konumunda olması nedeniyle sosyal hizmet sunumunda oynadığı rol önem taşımaktadır.

Thompson'ın (2014) da ifade ettiği gibi, sosyal hizmet kompleks bir disiplindir. Belediyelerin sosyal hizmet sunumunda farklı hedef gruplara yönelik olarak çeşitli faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Çocuklar için eğitim desteği, beslenme katkısı, sokak çocuklarının rehabilitesi, kreş hizmetleri ve sosyal-kültürel etkinlikler sunulurken; gençlere yönelik olarak kötü alışkanlıkların önlenmesi, meslek edindirme yardımı, gençlik merkezleri, eğlence ve spor alanları gibi hizmetler sunulmaktadır. Yaşlılara yönelik olarak kurum bakımı, sağlık yardımları, teknik malzeme sağlanması ve aynı-nakdi yardımlarla ihtiyaçları karşılanırken; özürülüler için fizik tedavi, rehabilitasyon merkezleri, mekansal düzenlemeler, teknik malzeme yardımı ve sosyal-kültürel faaliyetler sunulmaktadır. Ayrıca yetişkinlere ve muhtaç ailelere aynı-nakdi yardımlar, eğitim merkezleri ve fakir ailelerin desteklenmesine yönelik yardımlar gibi hizmetler sunulmaktadır. Bu hizmetler, toplumsal kesimlerin ihtiyaçlarına cevap verirken aynı zamanda meslek ve beceri kazandırma kurslarıyla bireylerin sosyal çevrelerini genişletmelerine ve sosyalleşmelerine olanak sağlamaktadır (Ateş, 2009).

5393 sayılı belediye kanunu çerçevesinde yerel yönetimlerin; “imar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı, çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar gibi konularda görev ve sorumlulukları olduğu gibi aynı zamanda kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor, orta ve yükseköğrenim öğrenci yurtları, sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma” gibi toplumsal konularda da görev ve sorumlulukları vardır (Belediye Kanunu, 2005). Belediyelerin sosyal hizmet sorumluluğu, özellikle sosyal hizmet ve yardım, nikah, meslek ve beceri kazandırma gibi görevler altında toplamaktadır. Bu kanun, belediyelere yerel düzeyde sosyal hizmet ve ekonomi ile ticaretin geliştirilmesi gibi hizmetleri sunma veya yaptırma yetkisi vermektedir. Bu şekilde, belediyeler mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçları karşılamak ve toplumun refahını artırmak amacıyla sosyal hizmet görevlerini yerine getirirler.

Belediyelerde sosyal hizmetlerin örgütlenmesinin önemi, çeşitli faktörlerle açıklanmaktadır (Ersöz, 2011). Birincisi, yerel yönetimlerin halka en yakın idari birimleri olmalarıdır. Bu nedenle, sosyal hizmetlerin etkili bir şekilde örgütlenmesi ve sunulması için belediyelerin aktif rol oynaması gerekmektedir. İkincisi, kamu hizmetlerine dezavantajlı kesimlerin erişimini sağlama sorumluluğudur. Üçüncüsü, belediyeler; yaşlılar, yoksullar, engelliler, çocuklar, gençler ve kadınlar gibi sosyal ve ekonomik hayata katılımada zorluk çeken bireylerin başvuracağı ilk adresler olarak önemli bir rol üstlenmektedir. Dördüncü olarak, sosyal belediyecilik bağlamında sosyal hizmet, sosyal yardım, konut, eğitim, sağlık, istihdam gibi konuların belediyelerin sorumluluk alanı içinde ele alınması gerekmektedir. Son olarak, artan nüfus, hızlı kentleşme ve göç gibi faktörlere bağlı olarak yerel yönetimlerin kentsel sorumlulukları artmaktadır. Bu durum da belediyelerin sosyal hizmetlerin örgütlenmesinde önemli bir rol oynamalarını gerektirmektedir.

3. Yöntem

Araştırma, Türkiye'deki 30 Büyükşehir Belediyesinin sosyal girişimcilik faaliyetlerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın materyali, 30 Büyükşehir Belediyesinin 2022 faaliyet raporlarındaki ve web sitelerindeki kadınları, engellileri ve yaşlıları hedef alan sosyal girişimcilik faaliyetlerine dair belgelerdir. Hedef kitle olarak kadınlar, engelliler ve yaşlılar seçilmiştir çünkü bu gruplar toplumda genellikle sosyal ve ekonomik açıdan dezavantajlı konumda bulunmaktadırlar. Kadınlar, cinsiyet ayrımcılığı ve cam tavan gibi engellerle karşılaşırken; engelliler, fiziksel ve toplumsal erişim sorunları

yaşamaktadırlar. Yaşlılar ise yaşlılıkla birlikte gelen sağlık ve bakım ihtiyaçları nedeniyle desteklenmesi gereken gruplar arasında yer almaktadır. Bu nedenle, bu hedef grupların sosyal entegrasyonunu ve yaşam kalitesini artırmak amacıyla yapılan çalışmalar, toplumsal eşitliğin sağlanması ve sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Çalışmanın verileri 15/11/2023 ve 24/12/2023 tarihleri arasında toplanmıştır. Veri toplama sürecinde büyükşehir belediyelerinin resmi web siteleri ve burdaki faaliyet raporları üzerinden sosyal girişimcilik faaliyetlerine yönelik bilgi edinilmiştir. Veri toplama yönetiminde sosyal girişimcilik faaliyetlerinin kapsamı ve hedef kitlesine dair parametreler belirlenmiştir. Elde edilen veriler, ölçülebilirlik amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir; bu yöntem, metin ve dökümanlar gibi çeşitli materyalleri analiz etmeyi hedefleyen nitel araştırma yöntemidir (Metin & Ünal, 2022). Elde edilen veriler amaçlarına göre kodlara ayrılarak MAXQDA programı aracılığıyla analiz edilmiştir.

Araştırmanın evrenini oluşturan Türkiye'deki 30 Büyükşehir Belediyesi, farklı coğrafi bölgeleri temsil etmektedir. Evren, geniş bir perspektif sunması nedeniyle seçilmiş ve evren seçiminden dolayı incelenen sosyal girişimlerin çeşitlilik göstermesi hedeflenmiştir. .

Araştırma yapılırken etik kurallara uyulmuştur, veri toplama ve verilerin analizi aşamasında tarafsızlık ilkesi esas alınmıştır. Verilerin, büyükşehir belediyelerinin kendi resmi platformlarından elde edilmiş olması araştırmanın tarafsızlığını ve verilerin güvenilirliğini artırmaktadır. Ancak, araştırma derinlemesine görüşme ve saha çalışmalarını içermemektedir. Verilerin sadece resmi belgelerden elde edilmesi, hedef kitlenin kadın, engelli ve yaşlı olması ve araştırmanın 2022 yılına odaklanması araştırmanın sınırlılıkları oluşturmaktadır.

4. Bulgular

Araştırma kapsamında Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinin sosyal girişimcilikle ilgili projeleri hayata geçirdikleri gözlenmektedir. Büyükşehir belediyelerinin 2022 faaliyet raporları ve web sitelerinden elde edilen veriler Tablo 1, Şekil 1, Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo1 Büyükşehir Belediyelerinin Sosyal Girişim Sayısal Dağılımı

Belediyeler	Kadınlara Yönelik Sosyal Girişimler	Engellilere Yönelik Sosyal Girişimler	Yaşlılara Yönelik Sosyal Girişimler	Toplam
Adana Büyükşehir Belediyesi	7	2	2	11
Ankara Büyükşehir Belediyesi	2	6	5	13
Antalya Büyükşehir Belediyesi	3	1	3	7
Aydın Büyükşehir Belediyesi	1	1	3	5
Balıkesir Büyükşehir Belediyesi	1	0	1	2
Bursa Büyükşehir Belediyesi	4	6	0	10
Denizli Büyükşehir Belediyesi	2	0	0	2
Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi	3	1	1	5
Erzurum Büyükşehir Belediyesi	1	3	0	4
Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	5	3	1	9
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	4	3	2	9
Hatay Büyükşehir Belediyesi	0	1	1	2
Mersin Büyükşehir Belediyesi	2	3	2	7
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	6	5	3	14
İzmir Büyükşehir Belediyesi	3	5	1	9
Kayseri Büyükşehir Belediyesi	0	1	1	2

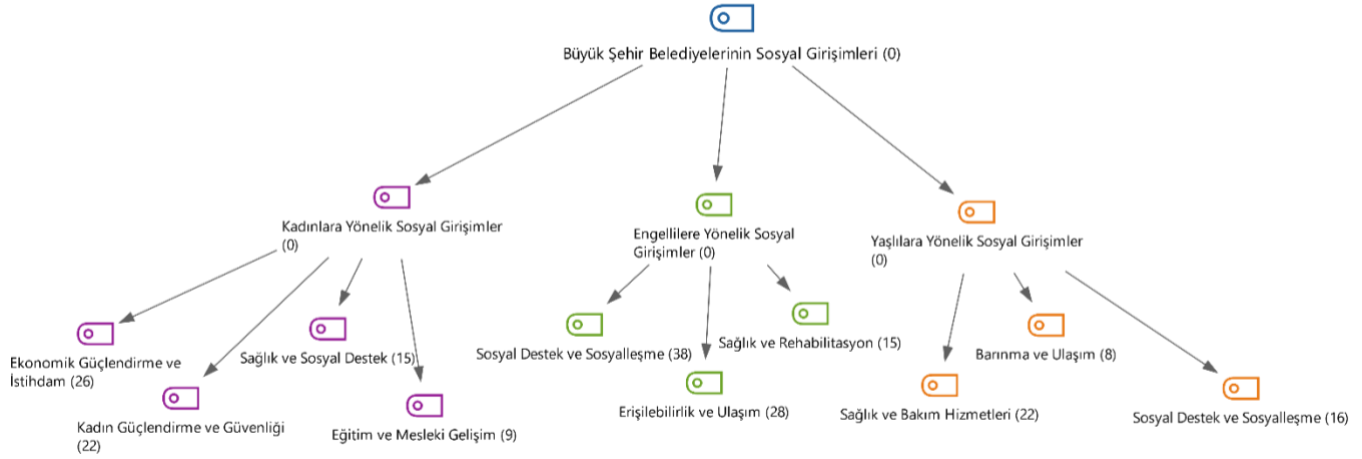
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi	1	2	3	6
Konya Büyükşehir Belediyesi	1	3	0	4
Malatya Büyükşehir Belediyesi	1	2	1	4
Manisa Büyükşehir Belediyesi	3	1	1	5
Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi	2	2	0	4
Mardin Büyükşehir Belediyesi	1	2	0	3
Muğla Büyükşehir Belediyesi	4	4	3	11
Ordu Büyükşehir Belediyesi	3	1	1	5
Sakarya Büyükşehir Belediyesi	2	3	4	9
Samsun Büyükşehir Belediyesi	1	5	3	9
Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi	1	2	1	4
Trabzon Büyükşehir Belediyesi	0	3	1	4
Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi	1	2	0	3
Van Büyükşehir Belediyesi	2	3	1	6
Toplam	67	76	45	188

Tablo 1'de, büyükşehir belediyelerinin kadınlara, engellilere ve yaşlılara yönelik sosyal girişim çalışmalarının sayısal dağılımına dair veriler görülmektedir. Tablo incelendiğinde verilerin sınırlandırıldığı dönemde, toplam 188 sosyal girişime ulaşılmıştır. Toplam sosyal girişimlerin %40.4'ünü engellilere yönelik sosyal girişimler oluşturmaktadır ve bu alanda uygulanan projelerinin en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. Kadınlara yönelik sosyal girişimler 67 adetle toplam girişimlerin %35.6'sını oluştururken yaşlılara yönelik sosyal girişimler ise 45 adetle %23.9'unu oluşturmaktadır.

Nüfusu en yüksek iki il olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Ankara Büyükşehir Belediyesi, sosyal girişim sayılarına göre lider konumdadır ve iki ilin sosyal girişim sayıları toplam sosyal girişim sayısının %14.36'sına denktir. Kadına yönelik sosyal girişimlerde Adana Büyükşehir belediyesi 7 adet ile lider konumdayken engellilere yönelik sosyal girişimlerde Bursa Büyükşehir Belediyesi ve Ankara Büyükşehir Belediyesi 6 adet sosyal girişim ile en yüksek sayılara sahiptir. Yaşlılara yönelik sosyal girişimler incelendiğinde ise Ankara Büyükşehir Belediyesinin 5 adet sosyal girişim ile öne çıktığı görülmektedir. Ankara Büyükşehir Belediyesinin, engelliler ve yaşlılara yönelik sosyal girişimler olmak üzere her iki alanda da lider olması bu belediyenin toplumsal sorumluluk bilinci ile hareket ettiğini ve kapsayıcı yaklaşımı benimsediğini göstermektedir.

Erişilen bulgulara göre, Hatay, Kayseri ve Trabzon Büyükşehir Belediyelerinin kadınlara yönelik sosyal girişimleri bulunmamaktadır. Benzer şekilde engellilere yönelik sosyal girişim projelerine bakıldığında Balıkesir ve Denizli Büyükşehir belediyelerinin bu alanda girişimi olmadığı görülmektedir. Ayrıca, araştırmanın örneklemindeki 7 adet büyükşehir belediyesinde yaşlılara yönelik sosyal girişim bulunmamaktadır. Bu durum, ilgili büyükşehir belediyelerinde dezavantajlı gruplara yönelik sosyal hizmet uygulamalarının geliştirilmesi ve mevcut uygulamaların hedef kitesinin genişletilmesi ihtiyacını vurgulamaktadır.

Şekil1 Büyükşehir Belediyelerinin Sosyal Girişimleri - Hiyerarşik Kod-Alt kod Modeli

Büyükşehir belediyelerinin sosyal girişimleri kadınlara yönelik sosyal girişimler, engellilere yönelik sosyal girişimler ve yaşlılara yönelik sosyal girişimler olmak üzere 3 ayrı koda incelenmiş ve amaçlarına göre alt kodlara ayrılmıştır.

Kadınlara yönelik sosyal girişimler aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır:

Ekonomik Güçlendirme ve İstihdam (26):

- Kadınların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmasını ve işgücü piyasasında daha aktif yer almalarını destekleyen projeler.
- Kadın girişimciliğini teşvik eden programlar ve mesleki eğitim olanakları.
- Kadın kooperatiflerinin kurulması ve işletilmesine yönelik destekler.

Kadın Güçlendirme ve Güvenliği (22):

- Kadınların toplumsal rollerini güçlendirmeyi ve sosyal hayata aktif katılımlarını sağlamayı amaçlayan projeler.
- Kadına yönelik şiddetle mücadele ve kadınların güvenliğini artırmaya yönelik programlar.
- Kadınların sosyal haklarının korunması ve eşitlikçi politikaların uygulanmasını hedefleyen girişimler.

Sağlık ve Sosyal Destek (15):

- Kadınların sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştıran projeler.
- Psikolojik destek ve danışmanlık hizmetleri sunan programlar.
- Kadınların sağlıklı yaşam koşullarını desteklemeyi amaçlayan faaliyetler.

Eğitim ve Mesleki Gelişim (9):

- Kadınların eğitim seviyelerini artırmayı amaçlayan projeler.
- Kadınlara yönelik mesleki eğitim ve kişisel gelişim kursları.
- Kadınların işgücü piyasasında daha etkin rol alabilmeleri için sunulan eğitimler.

Bu kategoriler, büyükşehir belediyelerinin kadınların toplumsal ve ekonomik hayata katılımını artırmak, güvenliklerini sağlamak ve genel yaşam kalitelerini iyileştirmek amacıyla gerçekleştirdikleri sosyal girişimlerin kapsamını ve çeşitliliğini ortaya koymaktadır.

Şekil 1'e göre engellilere yönelik sosyal girişimler:

Sosyal Destek ve Sosyalleşme (38):

- Engelli bireylerin toplumsal hayata katılımını artırmayı ve sosyal izolasyonu azaltmayı amaçlayan projeler.
- Sosyal etkinlikler, spor aktiviteleri, tatil programları ve kültürel etkinlikler düzenlenmesi.
- Engelli bireyler ve ailelerine yönelik psikososyal destek ve danışmanlık hizmetleri.

Erişilebilirlik ve Ulaşım (28):

- Engelli bireylerin fiziksel çevrede bağımsız hareket edebilmelerini sağlamayı hedefleyen projeler.
- Ulaşım araçlarının, yolların, binaların ve kamusal alanların erişilebilir hale getirilmesi.
- Erişilebilir ulaşım hizmetlerinin sunulması ve engelli bireylerin toplu taşımaya erişimlerinin artırılması.

Sağlık ve Rehabilitasyon (15):

- Engelli bireylerin sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmayı amaçlayan projeler.
- Rehabilitasyon merkezlerinin kurulması ve rehabilitasyon hizmetlerinin sunulması.
- Engelli bireylerin tıbbi ve medikal malzeme ihtiyaçlarının karşılanması.

Yaşlılara yönelik sosyal girişimler:

Sağlık ve Bakım Hizmetleri (22):

- Yaşlı bireylerin sağlık hizmetlerine kolay erişimini sağlamayı amaçlayan projeler.
- Evde sağlık hizmetleri, mobil sağlık araçları ve tıbbi malzeme desteği.
- Evde bakım ve destek hizmetleri, psikososyal destek ve sağlık danışmanlığı.

Sosyal Destek ve Sosyalleşme (16):

- Yaşlı bireylerin sosyal izolasyonunu azaltmayı ve toplumsal hayata katılımlarını artırmayı hedefleyen projeler.
- Sosyal etkinlikler, boş zaman aktiviteleri, kültürel ve sportif faaliyetler düzenlenmesi.
- Yaşlı destek projeleri, toplumsal farkındalık oluşturma çalışmaları ve güvenlik destekleri.

Barınma ve Ulaşım (8):

- Yaşlı bireylerin barınma sorunlarını çözmeyi ve ulaşım ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlayan projeler.
- Güvenli ve erişilebilir barınma olanakları sağlanması.
- Ulaşım hizmetlerinin yaşlı bireylerin ihtiyaçlarına uygun hale getirilmesi ve ulaşım kolaylıklarının artırılması.

Büyükşehir belediyelerine ait sosyal girişimler kadınlara, engellilere ve yaşlılara yönelik olmak üzere üç ayrı kategoride incelemiştir. Ulaşılan sosyal girişimlere ait bulgular Tablo 2, Tablo 3 ve Tablo 4'te incelenmiştir.

Tablo 2 Kadınlara Yönelik Sosyal Girişim Örnekleri

Belediyeler	Sosyal Girişim Adı	Sosyal Girişim Amacı
Adana Büyükşehir Belediyesi	Mutfak Sanatları ile Mültecilerin Sosyal Uyumu	Profesyonel mutfak eğitimleriyle yerli ve göçmen kadınlara yiyecek-içecek sektöründe iş imkanları sunmak ve özellikle göçmen kadınların topluma uyumunu desteklemek amaçlanmaktadır.
	Green (Yeşil)	Güneş enerjisinden elektrik enerjisi üreten yapay zeka destekli modern sera kurarak, Adana Büyükşehir Belediyesinin ihtiyacı olan çeşitli bitki ürünlerini üretmek, üretilen ürünlerin diğer belediyelere satışı ile kooperatifin gelir elde etmesi, kooperatif geliri ile kadınların sosyal kalkınmasına ve istihdamına desteklemek amaçlanmaktadır.
	Suriyeli Mültecilerin Dayanıklılıklarının İnşa Edilmesi ve Güçlendirilmesi Projesi	Suriyeli mültecilere yönelik kapasite geliştirme eğitimleri düzenlemek, Meryem Kadın Kooperatifine tekstil atölyesi için makine ve ekipman sağlamak amaçlanmaktadır.
	Anneler Buluşuyor Etkinliği	Göçmen ve yerel anneler arasında sosyal uyumu artırmak, kültürler arası anlayışı geliştirmek ve el sanatları ile uğraşarak ortak bir etkinlik gerçekleştirmek amaçlanmaktadır.
	Kadınlara Ulaşım Kolaylığı Sağlanması	Kadınların şehir içinde güvenli ve rahat bir şekilde ulaşımını sağlamak amaçlanmaktadır.
	Toprağın Kadınları Projesi	Kadın kooperatiflerini desteklemek, belediye ve kadın kooperatifleri iş birliğini güçlendirmek amaçlanmaktadır
	Kadın Emeği Pazarı	Kadınların ekonomik olarak güçlenmesini sağlamak amaçlanmaktadır.
Ankara Büyükşehir Belediyesi	Mor Haritam	Projenin amacı, Ankara'da kadınların güvenliğini artırmak için geliştirilen Mor Harita ile kadınların geri bildirimleri toplanarak, hizmet planlama süreçlerine katılımını sağlamaktır. Bu harita, Başkent Mobil uygulamasına entegre edilmiş olup, kadınların mahallelerindeki hizmetlere erişimini kolaylaştırmaktadır.
	Kadınlar Lokali	Ankara'da yaşayan 18 yaş üstü kadınların bedensel, ruhsal, sosyal, kültürel ve eğitsel yönden desteklenip güçlendirilmesini hedefleyen Kadın Lokalleri, ev hanımı, çalışan ve öğrenci olarak yaşayan kadınların sosyal iletişimlerini güçlendirmeyi, spor ve sağlıklı yaşam için kadınlara destek olmayı, yaşadıkları problemlere karşı farkındalık kazandırmayı, problemlere çözüm odaklı yaklaşım sağlamayı ve farklı alanlarda başarı elde etmeleri için uzman destekli eğitim, seminer ve paneller düzenlemeyi amaçlamaktadır.
	Üreten Kadınlar, Kazanan Yarınlar	Amacı Antalya'da yaşayan kadınların ekonomik hayata aktif katılımlarını sağlamaktır.

Antalya Büyükşehir Belediyesi	Yeni Nesil Sinema Okulu	Projenin amacı, kadın sinema öğrencilerini toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın hakları, kadına yönelik şiddetle mücadele ve kadın güçlendirme konularında film yapmaya teşvik etmek ve üniversitelerle işbirliği yaparak kadın sinema öğrencilerine destek olmaktır
	Kadın İşgücü Geliştirme Merkezi (KİGGEM)	İş arayan, kendi işini kurmak isteyen ya da işletme sahibi olan kadınlara ekonomik yönde eğitim ve danışmanlık hizmeti sunmak amaçlanmaktadır.
Aydın Büyükşehir Belediyesi	Kadın Konukevi	Şiddete maruz kalan kadınların ve çocuklarının korunması, günlük ihtiyaçlarının karşılanması, barınması ve konaklaması hedeflenmektedir.
Balıkesir Büyükşehir Belediyesi	Yasal Haklarınızı Biliyor musunuz?	Kadınların haklarını öğrenmesi amacıyla eğitim verilmektedir.
Bursa Büyükşehir Belediyesi	Bursa Aile Danışmanlık Merkezi (BADEM)	Aileyi temel alarak, özellikle eşler arasındaki ilişkileri güçlendirmeyi hedefleyen proje, toplumun en temel yapı taşı olan aile yapısını güçlendirerek toplumun sağlığını koruyucu ve önleyici çalışmalar yapmayı amaçlamaktadır.
	Bursa Büyükşehir Kadınlar Kulübü Mobil Uygulaması (Kadınız Biz)	Kadınların sosyal hayata katılımlarını arttırmak ve etkileşimlerini güçlendirmek amaçlanmaktadır.
	Kadın İnovasyon ve Eşitlik Ofisi Hizmetleri	Ayrımcılık karşıtı politika çalışmaları yürüterek, kadın-erkek fırsat eşitliği temelli politikalarla eşitsizlikleri azaltmayı ve risk altındaki grupları güçlendirmeyi amaçlanmaktadır.
	Sağlıklı Beslenme ve Yaşam Hizmetleri (Diyetisyen)	Ücretsiz diyetisyen hizmeti verilerek obeziteye bağlı kronik hastalık risklerini en aza indirmeyi ve kadınların sağlıklı bir şekilde kilo vermelerini, dengeli ve sağlıklı beslenmelerini amaçlanmaktadır.
Denizli Büyükşehir Belediyesi	Nefes Egzersizleri, Plates, Step-Aerobik	Nefes egzersizleri aracılığıyla kadın katılımcıların sağlıklı yaşam pratiği geliştirmelerini ve genel refahlarını artırmayı hedeflemektedir
	Mikrokredi İle İlgili Faaliyetlerin Desteklenmesi	Kadınların ekonomik olarak güçlenmesini sağlamak amaçlanmaktadır.
Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi	Dağkapı Sur Kadın Kültür Merkezi	Merkezde kadınlara yönelik psikolojik destek hizmeti verilmektedir.
	Diyarbakır Kadınlarının Sorunlarını Araştırma ve Uygulama Merkezi (DİKASUM)	Kadınlara mesleki ve kişisel gelişim kurslarıyla destek olmayı amaçlanmaktadır.
	Çay Bizden Muhabbet Sizden	Sosyal çalışmacılarla birlikte yapıla çat kapı ev ziyaretleri ile vatandaşın belediye hizmetlerinden daha etkin yararlanması ve taleplerin doğrudan dinlenmesi amaçlanmıştır.
Erzurum Büyükşehir Belediyesi	Yeni Doğan Bebek Çanta Seti	Yeni doğum yapmış kadınlara destek olmak ve bu süreci kolaylaştırmak amaçlanmaktadır.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	Mor Haritam	Kadın merkezleri, sosyal yardımlar, gündüz bakimevleri gibi hizmetlerini gösteren Mor Haritam, Eskişehir'in kadınlar için daha eşit ve daha güvenli bir yer haline getirilmesini amaçlamaktadır.
	Türkiye'de Kadın-Erkek Eşitliğine Duyarlı Planlama ve Bütçelemenin Uygulanması Projesi:	Proje, Türkiye genelinde kadın-erkek eşitliğine duyarlı planlama ve bütçeleme konusunda örnek uygulamalar geliştirmeyi amaçlamaktadır.
	Kadınlara Araba Bakım Kursu	Kalıplaşmış meslek yargılarını değiştirmek ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak ve kadınlara kendi araç bakımlarını yapabilmeye becerisi kazandırmak amaçlanmaktadır.
	Flört Şiddeti Farkındalık Eğitimi	Gençleri flört şiddeti ve güvenli ilişkiler konusunda bilgilendirmek, güçlendirmek ve farkındalıklarını artırmak amaçlanmaktadır.
	Lavanta Balı Üretim Projesi	Ekonomik olarak zor günlerden geçen üreticilere destek sağlamak ve şehirde lavanta balı üretimini teşvik etmek amaçlanmaktadır.
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	Haydi Kızlar Yönetime Projesi	Kız öğrencilerin yönetimde etkin rol alması ve kadın yöneticilerin rol model olması amaçlanmaktadır.
	Gelin Etmeyin Okula Gönderin	Proje, erken yaşta ve zorla gerçekleşen çocuk evliliklerini önlemeyi, kız çocuklarının eğitimlerine devam etmelerini sağlamayı amaçlar.
	Gebe Okulu Projesi	Bu proje, anne adaylarına gebelik, doğum, doğum sonrası ve yeni doğan bakımı konularında bilinçli ve sağlıklı bir hamilelik süreci geçirmeleri için gerekli eğitim ve hizmetleri sunmayı amaçlamaktadır.
	Kadın Dostu Kent Gaziantep Uygulaması	Projenin temel amacı, çevre koruma, enerji tasarrufu ve sıfır atık konularında kadınları bilgilendirmek ve bu konularda aktif bir rol almalarını teşvik etmektir. Bu doğrultuda, kadınlar atıkları ayrıştırarak belediyeye ulaştırdıklarında yıldız puanları kazanarak ödüllendirilmektedir.
Mersin Büyükşehir Belediyesi	Kadın Sağlığı Danışma Merkezi Hizmetleri	Kadınlara yönelik poliklinik hizmetler, ilk yardım eğitim merkezi hizmeti, diyetisyen hizmeti, psikolojik danışmanlık hizmeti, moxo dikkat testi hizmeti ve gezici sağlık aracı hizmeti vermek amaçlanmaktadır.
	Bir Tutam Mutluluk Projesi	Geçici tarım işçisi kadınlara hukuki danışmanlık, sağlık hizmetleri ve psikolojik destek sunmak, topluluk içinde dayanışmayı artırmak ve bilgilendirmek amaçlanmaktadır.
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	100 Kadın Yazılım Uzmanı Yetiştirme Projesi	Kadınların teknoloji sektöründeki varlığını artırarak hem bireylerin kariyer gelişimine katkı sağlamayı hem de sektöre nitelikli profesyoneller kazandırmayı amaçlamaktadır.
	TOPlu Taşımaya Ulaşan Kadın (TOPUK) Mikro Hibe Projesi	Kadınların toplu taşımaya daha güvenli ve konforlu bir şekilde erişimini sağlamak, toplu taşıma kullanımında karşılaşılan sorunları belirleyip çözüm önerileri geliştirmek, proje

		sürecine kadınları ve diğer topluluk üyelerini aktif olarak dahil etmek amaçlanmaktadır.
	Kent Lokantaları	Yalnız kadın çalışanları bulunması nedeniyle kadın istihdamını desteklenmektedir.
	Anne Kart Projesi	0-4 yaş arası çocukların annelerine ücretsiz toplu ulaşım imkanı sunarak sosyal hayata katılımı artırmayı, toplu taşıma kullanımını teşvik etmeyi, karbon salınımını azaltmayı ve aile ekonomisine katkı sağlamayı hedeflemektedir.
	Kadın Destek Hattı - 444 80 86	Şiddet mağduru ya da şiddet tehlikesi altındaki kadınlara yönelik sosyal, hukuksal ve psikolojik destek sunan, çok dilli hizmet veren bir platformdur.
	Kadın Emegiyle Güzelleşen Kùlahlar Projesi	Beltur, Carte D'or markasının projesi ile birliği başlatarak kadınlara mesleki ve teknik eğitimler verilerek kadın istihdamını arttırmak amaçlanmıştır.
İzmir Büyükşehir Belediyesi	Roman Kızları ve Kadınları için Fırsat Eşitliği Projesi	Roman toplumundaki çocuk evliliklerini önlemeye yönelik bir strateji planı oluşturulması amaçlanmaktadır.
	Haydi Kadınlar Buza Projesi	Projenin amacı, daha önce hiç buz pateni deneyimi olmayan 18-45 yaş aralığındaki kadınlara özel olarak ücretsiz buz pateni temel kayış eğitimi sunarak, kadınların bu spor dalına olan ilgilerini artırmak ve katılımlarını teşvik etmektir.
	Gecekondu Bölgelerinde Yaşayan Korunmasız Kadınların Sosyal Marjinalliklerinin Azaltılması Ve Gelir Elde Etme Fırsatlarının Artırılmasına Yönelik Bütünleşik Bir Proje	Gecekondu bölgelerindeki savunmasız kadınların sosyal marjinalliklerini azaltmak ve gelir elde etme fırsatlarını artırmak amacıyla bütünleşik bir proje yürütmek, özellikle ilgi ve yetenekleri göz önüne alınarak meslek edindirme, mesleki yeterlilik kazandırma, girişimciliği özendirmek ve firmaların nitelikli personel ihtiyacını karşılamak amaçlanmaktadır.
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi	Kadın Kooperatifleri Birimi Sosyal Sorumluluk Projesi	Kadınların kalkındırılması, Kadın Kooperatiflerine satış yeri sağlanması ve toplumdaki yerlerinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.
Konya Büyükşehir Belediyesi	ASEM/KOMEK Projeleri	Aile Sanat ve Eğitim Merkezlerinin tüm ilçelerde yaygınlaştırılması sağlanarak, kadınların sağlıklı yaşamaları ve sosyal hayata kazandırılmaları amaçlanmaktadır.
Malatya Büyükşehir Belediyesi	Kadın Destek Programı	Kadınların kişisel gelişimlerini destekleyerek toplumsal katılımlarını artırmayı hedeflemektedir. Eğitim ve danışmanlık faaliyetleriyle kadınların güçlenmesi ve bilinçlenmesi amaçlanmaktadır.
Manisa Büyükşehir Belediyesi	Hanımelî Pazarı	Kadın istihdamını desteklemek, kadınların el emeği ürünlerini pazarlamalarını sağlamak amaçlanmaktadır.
	Bereketli Eller Projesi	Kadınları ve kadın üreticileri desteklemek, yöresel ürünlerini üretmek, kaybolmaya yüz tutmuş el sanatlarını yaşatmak ve tanıtmak amaçlanmaktadır.

	Manisa Sepeti Projesi	Kadın emeğini desteklemek, yerel ürünlerin tanıtımını yapmak ve kadın kooperatiflerini güçlendirmek amaçlanmaktadır.
Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi	Aile Danışma Hizmeti	Bireylerin çeşitli konulardaki ihtiyaçlarına ücretsiz olarak destek sağlamak ve toplumsal refahın artırılmasına katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.
	Hünerli Eller İş Başında Projesi	Kadın kooperatiflerinin ürünlerini uluslararası bir platformda tanıtılarak pazarlama imkânları oluşturmak amaçlanmaktadır.
Mardin Büyükşehir Belediyesi	Mardin Artuklu Kadın Kursları	Kadınların güçlenmesi ve toplumsal katılımlarının artırılması amaçlanmaktadır.
Muğla Büyükşehir Belediyesi	Mor Yaşam Projesi	Kadın mahkumların temel ve zorunlu gereksinimlerini karşılamak amaçlanmaktadır.
	Kadın Destek Merkezi	Kadınlara yönelik ücretsiz psikolojik danışmanlık verilmesi amaçlanmaktadır.
	Hortikültürel Ceviz Fidanlığı	Özellikle yaşlılar, kadınlar ve engelliler için şehir gürültüsünden uzak, doğayla bütünleşecekleri bir alan oluşturmayı amaçlanmaktadır.
	Kıl Keçisi Desteklemesi	Kadın çiftçilerin refah düzeyini arttırmak hedeflenmektedir.
Ordu Büyükşehir Belediyesi	Tropik Meyve Yetiştiriciliğinin Yaygınlaştırılması	Kadın girişimcilerin ekonomik katkısını arttırmak ve tropik meyve yetiştiriciliğini yaygınlaştırmak amaçlanmaktadır.
	İpek Böcekçiliğinin Yaygınlaştırılması Projesi	İpek böcekçiliğini, özellikle kırsaldaki kadınlar ve küçük aile işletmeleri için kolaylıkla yapılabilir bir tarım faaliyeti haline getirmek amaçlanmaktadır.
	Kadın Kooperatiflerine Markalaşma ve Satış Eğitimi	Kadın kooperatiflerinin markalaşma, satış ve girişimcilik konularında yetkinlik kazanmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.
Sakarya Büyükşehir Belediyesi	Demokrasi Meydanı Hanımeli Pazarı ve Kooperatifleri	Kadınların geleneksel el sanatlarına olan katkılarını ve iş hayatındaki varlıklarını güçlendirmek hedeflenmektedir.
	Sakarya Çalışan Kadınlar ve Kadın Girişimi Kooperatifi	Kadın istihdamını desteklemek ve sıfır atık, geri dönüşüm konularında faaliyet göstermek amaçlanmaktadır.
Samsun Büyükşehir Belediyesi	Kadın Eliyle Süs Bitkileri Üretimi Projesi	Kırsalda toplumsal eşitsizliğin ortadan kaldırılması, kadın iş gücünün artırılması, kadın ve engelli çiftçilerimizin eğitilerek iş sahibi olmaları hedeflenmektedir.
Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi	Kadın Danışma Merkezleri	Kadınların şiddet ve aile içi sorunlarıyla ilgili destek alabilmelerini sağlamak amaçlanmaktadır.
Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi	Güvenli Liman Aile Projesi	Kadınları bilinçlendirilerek, sağlıklı aile yapısı oluşturulmasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.
Van Büyükşehir Belediyesi	Kadın Kooperatifleri	Kadınların ekonomik katılımını arttırmayı ve yerel kalkınmaya katkı sağlamayı hedeflemektedir.
	Kadın Sağlık Hareketi	Kadınların sağlık bilincini arttırmayı ve sağlıklı yaşam alışkanlıklarını teşvik etmeyi amaçlanmaktadır.

Tablo 2'de verilen projelerin amaçları incelendiğinde, Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinin kadınlara yönelik sosyal girişimlerinde farklı alanlarda uygulamaların gerçekleştirildiği gözlemlenmektedir. Hedef kitlesi kadın olan sosyal girişimler kapasamında ekonomik güçlendirme ve istihdam amacı öne çıkmaktadır. Bir diğer temel amaç ise kadının toplumsal hayata katılımı, bilinçlenmesi ve eğitimidir. Bu amaçların yanı sıra sağlık, psikososyal destek, güvenli ulaşım, barınma gibi çeşitli amaçlara odaklanılmaktadır. Bulgular kadınlara yönelik sosyal girişim faaliyetlerinin geniş bir yelpazede yürütüldüğünü göstermektedir.

Tablo 3 Engellilere Yönelik Sosyal Girişim Örnekleri

Belediyeler	Sosyal Girişim Adı	Sosyal Girişim Amacı
Adana Büyükşehir Belediyesi	Tekerlekli Sandalye Tamir Atölyesi	Engelli bireylerin tekerlekli sandalyelerini uzun süreli ve verimli bir şekilde kullanmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.
	Mola evi	Engelli çocuk ve gençlerin sosyalleşmesini, eğlenceli vakit geçirmesini, psikolojik olarak rahatlamalarını sağlamak; ailelerine de kişisel işlerine vakit ayırma imkanı tanımak amaçlanmaktadır.
Ankara Büyükşehir Belediyesi	Mola evleri	Ankara Büyükşehir Belediyesi, özel gereksinimli çocuklar ve ailelerini desteklemek amacıyla bu projesi hayata geçirmiştir. Bu proje, özel ilgi ve bakıma muhtaç 3-6 yaş aralığındaki çocuklara ücretsiz hizmet sunarak ailelerin günlük işlerine odaklanmalarını kolaylaştırmayı amaçlamaktadır
	Tatil kampları	Amacı: yaz aylarında engelli bireylerin keyifli bir tatil geçirmelerini sağlamaktır.
	Engelliler Hizmet ve Rehabilitasyon Merkezi	Amaç: Engelli bireylere sosyal, kültürel ve sağlık konularında yardım edilmesi, problemlerin çözümünde rehberlik edilmesi, her türlü ihtiyaçlarının karşılanmasıdır.
	Büyükşehir Belediyesi Görme Engelliler Eğitim ve Teknoloji Merkezi	Amacı: Görme engelli bireylerin bilişim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamaktır.
	Tekerlekli Sandalye Bakım Onarım Atölyesi	Akülü ve manüel tekerlekli sandalye kullanıcılarına ücretsiz bakım ve onarım hizmetleri sunmak amaçlanmaktadır.
	Alzheimer Sosyal Yaşam Merkezi	Alzheimer hastalarının ve yakınlarının yaşam kalitesini artırarak topluma daha sağlıklı ve bilinçli bireyler kazandırmayı amaçlamaktadır
Antalya Büyükşehir Belediyesi	Aşevi	Günlük sıcak yemek hizmeti verilerek engelli, yaşlı ve yemek yapamayacak durumda olduğu belirlenen vatandaşlar ile sağlıklı beslenmelerinde kısıtlılık yaşayan kişilere hizmet etmek amaçlanmaktadır.
Aydın Büyükşehir Belediyesi	Beyaz Baston ve Akülü Tekerlekli Sandalye Yardımları	Engelli vatandaşların daha bağımsız ve aktif bir şekilde topluma katılmalarına katkı sağlamak amaçlanmaktadır.
Bursa Büyükşehir Belediyesi	Akü Şarj Dolu İstasyonu	Akülü araçları ile seyahat eden vatandaşlar için 12 noktada akü şarj dolu istasyonu kurulmuştur
	Engelli Araçları Bakım Ve Tamir Atölyesi	Engelli bireylerin manuel ve akülü araçlarının onarım, bakım ve yedek parça ihtiyaçları ücretsiz olarak karşılanmaktadır.
	Bursa Engelsiz Mobil Eğitim Projesi (BENMEP)	Engelli bireylerin sosyal becerilerini geliştirmek, çeşitli alanlarda eğitim almalarına ve topluma entegre olmalarına yardımcı olmak; engelli ailelerinin günlük yaşamlarını kolaylaştırmak; toplumda engelli bireylerin hakları konusunda farkındalık yaratmak; toplumun engelli haklarını koruyan duyarlı bir yapı oluşturmak; ayrıca engelli ve engelsiz bireyler arasındaki iletişimi güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

	Elektronik Takip Cihazı Hizmeti	Alzheimer, zihinsel engelli ve otizmlı bireylerin veli ya da vasileri tarafından elektronik ortamda takiplerini sağlamak amacıyla "Elektronik Takip Cihazı Hizmeti" sunulmaktadır.
	Engelsiz Plaj	Özel gereksinimli bireylerin güvenle denize girebilmelerini sağlamak amacıyla hayata geçirilmiştir.
	Engelsiz Turizm	Özel gereksinimli çocuk ve ailelerine motivasyonlarını artırmak, kişinin kente yönelik tarih ve kültür bilincini artırmak, kent yaşamına dair farkındalık oluşturmak ve iletişim becerilerini geliştirmek amacıyla proje hayata geçirilmiştir
Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi	Engelli Mola Evi	Engelli bireylerin uygun gündüzlü bakım evidir.
Erzurum Büyükşehir Belediyesi	Engelli Servis Hizmeti	Engelli öğrencilere, okula ve diğer eğitimlere ulaşmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.
	Otizmlı Çocuklara Atkı Terapisi	Engelli destek birimine başvuran otizmlı çocuklara atkı terapisi sağlamak amaçlanmaktadır.
	Engelsiz Hobi Bahçesi	Engelli bireyleri toprakla buluşturarak tarıma yönlendirmek ve sosyal etkileşimi artırmak amaçlanmaktadır.
Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	Engelsiz İş Atölyesi	Zihinsel engelli bireylerin sosyal yaşamlarındaki zorlukları aşabilmeleri, günlük hayatta bağımsız yaşam becerileri kazanmalarını sağlamak ve bu bireyleri istihdam edilebilir hale getirmek amaçlanmaktadır
	Avantaj Taksi	Engelli bireylerin ulaşmalarını kolaylaştırmak ve refakatçileri ile birlikte belirledikleri noktalara ücretsiz transfer hizmeti sağlamak amaçlanmaktadır.
	TekeRRenk Yolu Projesi	Engelli bireylerin tasarımını hayata geçirmek, toplumsal farkındalık oluşturmak, tekerlekli sandalye kullanıcılarının erişilebilir ve kullanılabilir alanlara dikkat çekmek amaçlanmaktadır.
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	Engelsiz Yaşam Merkezi	Bu merkezin temel amacı, özel bireylerin yaşamlarını olumlu bir şekilde etkileyerek sosyal entegrasyonlarını artırmak, onlara özgün tedavi yöntemleri sunmak ve ailelerine destek olmaktır.
	Sesinde Hayat Var	Toplum sağlığını koruyarak, engelli ve yaşlı bireylerin toplumsal hayata aktif olarak katılmalarını sağlamak, ihtiyaç duydukları tıbbi ve medikal malzeme desteği sağlanarak yaşam kalitelerini arttırıp ihtiyaç duydukları konularda eğitimler organize ederek hayata tutunmalarında yardımcı olmak amaçlanmaktadır.
	Ağız ve Diş Sağlığı Teşhis ve Tedavi Aracı Projesi	Yaşlı veya engelli bireylerin ağız ve diş sağlığı sorunlarını tanımlamak, sağlık hizmetine erişimi zor olan vatandaşlara mobil bir birimle hizmet götürmek, ağız ve diş sağlığına yönelik muayene ve tedavi ihtiyaçlarını karşılamak amaçlanmaktadır.
Hatay Büyükşehir Belediyesi	Engelli Vatandaşlar İçin Akü Şarj Üniteleri Projesi	Engelli bireylerin günlük yaşamlarını kolaylaştırmak, toplumsal entegrasyonu desteklemek, engelli bireylerin akülü araçlarını şarj etmelerini sağlamak amaçlanmaktadır.
Mersin Büyükşehir Belediyesi	Evde Bakım ve Sağlık Hizmeti Projesi	Yaşlı ve engellilerin tıbbi bakım ve rehabilitasyonlarının evde veya aile ortamında karşılanması, bu kişilere ve ailelerine eğitim, sosyal ve psikolojik destek hizmetleriyle evde bakım hizmetlerinin bir arad sunulması amaçlanmaktadır.

	Mola Evi	Engelli bireye sahip ailelerin, günlük yaşamlarını kolaylaştırmak, aile bireyelerine, resmi veya özel işlerini daha etkin bir şekilde çözebilme imkanı sağlamak, engelli bireyin sosyal ve kültürel etkinliklere katılımını artırmak ve engelli bireyin aktif zaman geçirmesine destek olmak amaçlanmaktadır.
	Engelli Bireye Medikal Malzeme Desteği	Engelli bireylere medikal malzeme desteği sunarak onların yaşam kalitesini artırmak ve günlük yaşamlarını kolaylaştırmak hedeflenmektedir.
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	Engelsiz Taksi Taşımacılığı	Engelli ve dezavantajlı bireylerin toplu taşıma hizmetlerine daha etkili bir şekilde erişmelerini sağlamak amacıyla düzenleme ve araçlarda dönüşümler gerçekleştirilmiştir.
	Engellilere Yönelik Erişilebilir Yaya Sinyalleri (EYS)	Engelli yayaların erişebilirliği amacıyla fonksiyonel sesli uyarımlı yaya butonu, yatay ve dikey trafik işaretlemeler düzenlemeleri yapılmıştır.
	E-KPSS ve Hazırlık Kursu Eğitimleri	Engelli bireylerin kamu sektöründe istihdam edilebilmesi için gereken sınav olan E-KPSS'ye hazırlanmalarını desteklenmektedir.
	Engelliler Kampı	Engelli bireylerin ve ailelerinin ücretsiz tatil yapmalarını sağlamak, dinlenmelerine ve sosyalleşmelerine destek olmak amaçlanmaktadır.
	İBB Yeşilvadi Engelli Bireyler Spor Merkezi	Özellikle zihinsel engelli bireylerin spor yapmalarını, gelişimlerine katkıda bulunmalarını ve sosyal aktivitelere katılmalarını amaçlanmaktadır.
İzmir Büyükşehir Belediyesi	Erişilebilir Kent Rotaları Projesi	Kırmızı bayraklı kurum ve toplu ulaşım araçlarına engelsiz bir şekilde ulaşım sağlamak için veri tabanı tabanlı bir sistemi hayata geçirmek amaçlanmaktadır.
	Elim Sende Farkındalık Projesi	İlköğretim okullarında engelli farkındalığını artırmak, sosyal aktiviteler aracılığıyla kazanımları sanat yoluyla desteklemek ve kent tasarımına katılımı teşvik ederek sağlıklı bir yaşamın önemine vurgu yapmak amaçlanmaktadır.
	İzmir Engelsiz Modern Sanatlar Müzesi (İzdem)	Özellikle görme engellilere yönelik dokunulabilir eserlerin sergilendiği müzede engelli yurttaşların sanata erişimini sağlamak amaçlanmaktadır.
	Engelsiz Ulaşım Aracı Hizmeti	Tekerlekli sandalye kullanıcılarının sağlık kuruluşlarına ulaşımını sağlamak, cenazelere katılım, spor müsabakaları, etkinlikler ve sınavlara ulaşımında engelli bireylere destek olmak amaçlanmaktadır.
	Görünür, Algılanır Kent İzmir	Görme engelliler için İzmir'deki belirli bölgelerde görsel algılamayı artırmak, Tarihi Asansör, Pasaport Seyir Terası ve Bostanlı Günbatımı İskelesi gibi önemli noktalarda Braille Alfabeli panolar aracılığıyla bilgilendirme sağlamak, engelli nakil araçları ile ilçelerdeki görme engelli bireylere ulaşım kolaylığı sağlamak amaçlanmaktadır.
Kayseri Büyükşehir Belediyesi	Engelsiz Çocuk Evleri Projesi	Zihinsel engelli çocuğa sahip ailelere yönelik, resmi işlemlerini takip etmelerini kolaylaştırarak, kendilerine zaman ayırabilmelerini sağlamak ve çocukların bedensel, ruhsal, sosyal ve öz-bakım becerileri açısından gelişimlerine katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi	Engelsiz Nakil Hizmeti	Tekerlekli sandalye kullanan bedensel engelli bireylerin hastane, eğitim, resmi kurumlar, sosyal ve kültürel alanlar, rehabilitasyon ve diyaliz merkezlerine ulaşımını sağlamak amaçlanmaktadır.
	İzmit Engelsiz Yaşam Merkezi	Tüm engelli bireylerin gününbirlik ihtiyaçlarının karşılanabildiği eğitim ve yaşam alanı oluşturmak amaçlanmaktadır.

Konya Büyükşehir Belediyesi	Görme Engellilere Yönelik Çevrim İçi Kurslar	Görme engellilere bilgisayar kullanımı ve İngilizce A1 seviyesinde eğitim sağlamak amaçlanmaktadır.
	Mekanik/Akülü Tekerlekli Sandalye Yardımı	Ortopedik engelli 50 vatandaşa mekanik, 3 vatandaşa akülü tekerlekli sandalye sağlamak amaçlanmaktadır.
	Engelsiz Konya Mobil Uygulaması	Engellilerin Konya'daki yatırımlardan haberdar olmalarını, sosyal ve kültürel etkinliklerden bilgilendirilmelerini sağlamak ve iletişimi kolaylaştırmak amaçlanmaktadır.
Malatya Büyükşehir Belediyesi	Engelli Araç Tamir Atölyesi Projesi	Engelli bireylerin yaşamlarını kolaylaştırmak ve toplumsal katılımlarını artırmak, engelli vatandaşların araçlarının güvenli ve sorunsuz bir şekilde kullanılmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.
	Gülen Yüzler Kafe	Engelli çocuklara istihdam sağlamak ve sosyal etkileşim ve iş hayatına katılımlarını teşvik etmek amaçlanmaktadır.
Manisa Büyükşehir Belediyesi	Engelli Vatandaşlara Yönelik Akülü-Tekerlekli Araç Dağıtımı	Dezavantajlı vatandaşların sosyal hayata daha aktif katılımını sağlamak ve yaşam alanlarını genişletmek amaçlanmaktadır.
Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi	Medikal Cihaz Yardımları	İhtiyaç sahibi bireylerin günlük yaşamlarını daha bağımsız ve rahat bir şekilde sürdürebilmelerine katkı sağlamak amaçlanmaktadır.
	Engelli Taşıma Hizmeti	Engelli vatandaşların günlük yaşamlarını kolaylaştırmak ve topluma entegrasyonlarını desteklemek amaçlanmaktadır.
Mardin Büyükşehir Belediyesi	Medikal Cihaz Yardımları	Engelli vatandaşların günlük yaşamlarını daha rahat ve bağımsız bir şekilde sürdürebilmelerine yardım etmek amaçlanmaktadır.
	Engelli Taşıma Hizmeti	Engelli vatandaşların günlük yaşamlarını kolaylaştırmak ve toplumsal hayata daha etkin katılımlarını sağlamak amaçlanmaktadır.
Muğla Büyükşehir Belediyesi	Hasta Nakil Ambulansı Hizmetleri	Engelli, yatağa bağımlı, yaşlı, ihtiyaç sahibi ve hastaların evden sağlık kurumuna, sağlık kurumundan evlerine, sağlık kurumundan başka bir sağlık kurumuna ve evden eve ulaşım ihtiyaçlarını kapsamaktadır
	Engelli Nakil Hizmeti	Özel donanımlı araçlar ve esnek güzergahlarla engelli bireylerin toplu taşıma araçlarını kullanamama durumlarını dikkate alarak sosyal yaşama katılımlarını desteklemek amaçlanmaktadır.
	Engelsiz Plajlar	Engelli vatandaşların güvenli bir şekilde denize girebilmelerini sağlamak amaçlanmaktadır.
	Engelli Ailelere Kısa Mola	Engelli bireylerin güven içinde eğlenceli vakit geçirebilmelerini sağlamak ve ailelere kendi aralarında zaman ayırma fırsatı yaratmak amaçlanmaktadır.
Ordu Büyükşehir Belediyesi	Engelsiz Taksi	Yaşlı ve engelli vatandaşların sosyal hayatını kolaylaştırmak ve kamu kurumlarındaki işlerini rahatça yerine getirmelerini sağlamak amaçlanmaktadır.
Sakarya Büyükşehir Belediyesi	Engelli Taşıma Projesi	Engelli bireylerin günlük yaşamında karşılaştıkları ulaşım zorluklarını azaltmayı amaçlanmaktadır.
	Engelli Medikal Yardım Projesi	Özel gereksinimlere sahip engelli bireylerin medikal ihtiyaçlarını karşılamak ve yaşamlarını kolaylaştırmak amaçlanmaktadır.
	Akülü Araç Şarj İstasyonları	Engelli vatandaşların akülü araçlarını şarj edebilmelerini sağlamak amaçlanmaktadır.
Samsun Büyükşehir Belediyesi	Mavi Işıklar Engelliler Eğitim, Dinlenme ve Rehabilitasyon Merkezi	Engellilere ücretsiz 5 yıldızlı otel ve tatil hizmeti sağlamak amaçlanmaktadır.

	Engelsiz Çocuk Evi	Zihinsel engelli çocuğa sahip ailelere destek olmak ve çocukların gelişimini desteklemek amaçlanmaktadır.
	Yaz Kampı Hizmeti	Engelli bireylerin sosyalleşebilmesi ve tatil yapabilmesi için engelli ve ailelerine ücretsiz yaz kampı hizmetini kapsamaktadır.
	Günübirlik Engelsiz Bakım Merkezi Projesi	Engelli bireylerin günübirlik nitelikli zaman geçirebilecekleri, sağlık ve eğitim hizmetleri alabilecekleri bir merkezin oluşturulması amaçlanmaktadır.
	Engelli Ulaşım Destek Hizmetleri	Engelli bireylerin günlük yaşamında daha bağımsız ve etkin bir şekilde hareket edebilmelerini sağlamak amaçlanmaktadır.
Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi	Evde Temizlik ve Bakım Hizmetleri Projesi	Yaşlı ve engelli bireylerin günlük faaliyetlerine destek olmak amaçlanmaktadır.
	Engelli Araç ve Gereç Yardım Projesi	Muhtaç durumdaki engellilere ihtiyaç duydukları araç ve gereçleri temin etmek amaçlanmaktadır.
Trabzon Büyükşehir Belediyesi	Evde Temizlik Hizmeti	Yaşlı, engelli, kimsesiz ve bakıma muhtaç vatandaşlara yönelik ücretsiz temizlik hizmeti sunmak amaçlanmaktadır.
	Engelli Ulaşım Hizmeti	Bu hizmet, engelli bireylerin toplumsal hayata katılımlarını kolaylaştırmak, günlük yaşamlarını daha bağımsız bir şekilde sürdürebilmelerine destek olmayı amaçlamaktadır.
	Engelli Danışma Merkezi	Bu danışma merkezi, engelli bireylerin yaşamlarını daha iyi yönlendirebilmeleri ve sahip oldukları haklardan en iyi şekilde yararlanabilmelerini amaçlamaktadır.
Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi	Engelli Ulaşım Hizmeti	Bakıma muhtaç ve dialize bağlı hayat sürdüren engelli vatandaşlara haftanın 6 günü hizmet sunmak amaçlanmaktadır.
	Tıbbi Yardım ve Destek Programı	Engelli vatandaşlara tıbbi yardım sağlamak amaçlanmaktadır.
Van Büyükşehir Belediyesi	Temizlik ve Hijyen Paketi	İhtiyaç sahibi yaşlı ve engelli vatandaşların temel hijyen ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamaktadır.
	Tekerlekli Sandalye Yardımı	Tekerlekli sandalye ihtiyacı olan bireylere yönelik yardım gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.
	Engelli Hasta Taşıma	Engelli bireylerin ulaşım ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamaktadır.

Tablo 3'de elde edilen verilere göre büyükşehir belediyelerinin engellilere yönelik sosyal girişim örneklerinin isimleri ve bu girişimlerin amaçları gösterilmektedir. Amaçlar incelendiğinde engelli bireyi hedef alan sosyal girişimlerin çeşitlik gösterdiği ve engelli bireyin yaşam kalitesinin artırılmasının temel hedef olduğu gözlemlenmektedir. Sosyal girişimlerin eğitim, engelli bireyin sosyalleşmesi, engelli bireyin günlük yaşamının kolaylaştırması gibi amaçlarının yanı sıra engelli bireye sahip ebeveynlerin desteklenmesi de amaçlanmaktadır. Engelli bireylere, medikal malzeme desteği ve bu malzemelerin onarımına yönelik sosyal girişimler bulunmaktadır. Ayrıca akülü sarj istasyonları ile engelli bireyin yaşam kalitesi iyileştirilmektedir. Ulaşım kolaylaştırmayı amaçlayan projeler toplu taşıma ve engelsiz taksileri içermekte ve engelli bireyin bağımsızlığını artırmayı, kamusal alanlara ulaşımını kolaylaştırmayı sağlamaktadır.

Tablo 4 Yaşlılara Yönelik Sosyal Girişim Örnekleri

Belediyeler	Sosyal Girişim Adı	Sosyal Girişim Amacı
Adana Büyükşehir Belediyesi	Evde Sağlık Hizmetleri	Evde sağlık, hasta ve yaşlı bakımı ihtiyacı olan vatandaşlara aile ortamında ve doktor gözetiminde hizmet sunmak amaçlanmaktadır.
	Mobil Sağlık ve Rehberlik Aracı	Sağlık hizmetlerine erişimde dezavantajlı konumda bulunan gruplara destek olmak ve sahada sağlık hizmeti sunmak amaçlanmaktadır.
Ankara Büyükşehir Belediyesi	Barınma Evi	Evinde yaşayamayan ve diğer sosyal hizmetlerden faydalanamayan evsiz ve korunmasız vatandaşların günlük ihtiyaçlarını karşılanması amaçlanmaktadır.
	Şefkat Evleri	Ankara'da kısa süreli olarak hasta refakatçisi veya hasta olarak bulunan konaklayacak imkanı ve maddi kaynakları olmayan yardıma muhtaç kişi ve ailelerin ihtiyaçlarını karşılamak amaçlanmaktadır.
	Yaşlılar Lokali	Yaşlı bireylerin yaşam kalitesini yükseltmek ve sosyal izolasyonu önlemek amaçlanmaktadır.
	Yaşlılar ve Gençler Bilgi Erişim Merkezi	Amacı: Yaşlı bireylerin ve gençlerin serbet zamanlarını geçirmelerini sağlamak, teknoloji, internet ve dil alanında bir çok farklı eğitim sunmaktır
	Yaşlılara Hizmet Merkezi	Yaşlı bireylerin bakımı konusunda ailelerin veya diğer destek unsurlarının yetersiz olduğu zamanda, yaşlıların evde yaşamlarını sürdürebilmeleri için yaşam ortamlarını iyileştirme ve günlük yaşam etkinliklerine destek olmayı amaçlamaktadır.
Antalya Büyükşehir Belediyesi	Evde Sağlık Hizmeti	Randevu almış bakıma ve ilgiye gereksinimi olan vatandaşlara sağlık ve bakım hizmetini evlerine götürmeyi amaçlamaktadır.
	Mobil Kuaför	İlçe merkezine uzak kuaför hizmeti bulunmayan mahalle, yayla gibi yerleşim yerlerinde öncelikle ihtiyaç sahibi, yaşlı ve yatağa bağımlı vatandaşlara ücretsiz mobil kuaför hizmeti verilmesi amaçlanmaktadır.
	Aşevi	Engelli, yaşlı veya yemek yapamayacak durumda olan kişilerle sağlıklı beslenmelerinde engel yaşayanlara günlük sıcak yemek hizmeti sunmak amaçlanmaktadır.
Aydın Büyükşehir Belediyesi	Yaşlı Barınma Evleri	60 yaşını doldurmuş maddi gücü yerinde olmayan vatandaşların günlük yemek ve barınma ihtiyaçlarının giderilmesi için kurulan barınma evleridir.
Balıkesir Büyükşehir Belediyesi	Berber ve Kuaför Hizmetleri	Hizmet, yatalak, bakıma muhtaç veya evden çıkamayan vatandaşların konforunu ve yaşam kalitesini artırmayı hedeflemektedir.
	Alzheimer Hastaları ve Aileleri Buluşma ve Danışmanlık Merkezi	Merkezin amaçları arasında, Alzheimer ve Demans hastalarına psiko-sosyal destek sunma, yaşlı bireylerin sosyal ilişkilerini düzenleme ve geliştirme, boş zamanlarını değerlendirmelerine yardımcı olma, hastalara uygun etkinlikler düzenleyerek hafıza güçlendirme çalışmaları yapma, ayrıca Alzheimer hastalarının aileleri ile danışmanlık hizmeti sağlama bulunmaktadır.
	Sağlıkla Yaş Alıyoruz Projesi	Projenin temel amacı, yaşlı bireylerin yaşlılık sürecinde karşılaştıkları fizyolojik değişimlere ve günlük yaşam aktivitelerinin sınırlandırılmasına yönelik sağlık ve psiko-sosyal destek sağlamaktır.
Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi	Aktif Yaşlanma ve Koordinasyon Merkezi Projesi	Yaşlılara evde bakım ve destek hizmetlerini sağlayarak hayatlarını kolaylaştırmayı hedeflemektedir.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	Sevgi Eli Uzatıyoruz - Evde Bakım Hizmetleri	Evde kişisel bakım hizmetleri aracılığıyla yaşlı, hasta veya bakıma muhtaç vatandaşlara destek sağlamak ve yaşam kalitelerini artırmak amaçlanmaktadır
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	Sesinde Hayat Var	Toplum sağlığını koruyarak, engelli ve yaşlı bireylerin toplumsal hayata aktif olarak katılımlarını sağlamak, ihtiyaç duydukları tıbbi ve medikal malzeme desteği sağlanarak yaşam kalitelerini artırıp ihtiyaç duydukları konularda eğitimler organize ederek hayata tutunmalarında yardımcı olmak amaçlanmaktadır.
	Ağız ve Diş Sağlığı Teşhis ve Tedavi Aracı Projesi	Yaşlı veya engelli vatandaşların ağız ve diş ile ilgili sağlık problemlerine tanı koymak, sağlık hizmetine erişimi zor olan vatandaşlara mobil bir birimle hizmet götürmek, ağız ve diş sağlığına yönelik muayene ve tedavi ihtiyaçlarını karşılamak amaçlanmaktadır.
Hatay Büyükşehir Belediyesi	İyiliğin Peşinde	65 yaş üstü ve engelli vatandaşların evde bakım ihtiyaçları karşılanması, temizlik, banyo temizliği, cam temizliği gibi konularda hizmet sunulması amaçlanmaktadır.
Mersin Büyükşehir Belediyesi	Evde Bakım ve Sağlık Hizmeti Projesi	Yaşlı ve engellilerin sağlık hizmetleri ve rehabilitasyonlarının evinde veya aile ortamında verilmesi sağlanarak bireylere ve ailelerine eğitim, sosyal ve psikolojik destek hizmetleri ile evde bakım hizmetlerinin bütünüyle verilmesi amaçlanmaktadır.
	Yaşlı Destek Birimi	Yaş almış vatandaşların yaşamlarını kolaylaştırmak ve yalnızlık sorunlarına çözüm sunmak amacıyla mini onarı hizmeti, yakacak yardımı, düzenli irtibat ve danışmanlık hizmeti verilmektedir.
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	Aktif Yaşlılık Projesi	Yaşlı bireylerin düzenli egzersiz ve spor faaliyetleri ile yaşlanma sürecinde ortaya çıkan sorunları azaltmayı ve sakinlerin yaşam kalitesini artırmak amaçlanmaktadır.
	Sağlıklı Yaşam Merkezi	Yaş almış bireylerin fiziksel, duygusal, bilişsel ve sosyal gereksinimlerini karşılamak amaçlanmaktadır.
	Yaşam Evleri Projesi	Yaşlıların sosyal ortamlarından ayrılmadan mahalle içlerinde yaşamlarını sürdürmeleri amaçlanmaktadır.
İzmir Büyükşehir Belediyesi	Dijital Tespit Şefkatli Hizmet	Dezavantajlı kişilerin belirlenmesi ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için bir veri ağı ve donanımını içeren dijital bir sistem kurulması amaçlanmaktadır. Bu sistem aracılığıyla ihtiyaç sahiplerine gerekli hizmetlerin (tıbbi, sosyal, teknik destek vb.) kesintisiz ve verimli bir şekilde ulaştırılması hedeflenmektedir.
Kayseri Büyükşehir Belediyesi	Ulu Çınarlar Yaşlı Yaşam ve Dayanışma Merkezi Projesi	Yaşlı bireylere hem yaşam alanlarında hem kurum içerisinde hizmet sunarak yaşam şartlarını iyileştirmek, psiko-sosyal anlamda günlük hayata adaptasyonlarını kolaylaştırmak, yaşlılığa bağlı rahatsızlıkları önlemek ya da yavaşlatmak amaçlanmaktadır.
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi	Geniş Ailem Projesi	60 yaşından büyük ve kimsesiz vatandaşlara sağlık destek hizmetleri ile sosyal destek hizmetleri sunulmaktadır.
	Hayatın İçindeyim Projesi	Yaşlı bireylerin sosyal aktivite ve hobi kulüpleri aracılığı ile özgüven kazanmalarını, yalnızlık duygusundan kurtulmalarını, kendilerini keşfetmelerini sağlayarak aktif yaşlanmalarına destek olmak amaçlanmaktadır.
	Hayata Tutun Projesi	65 yaş üstü bireylerin evlerinde düşme riskini azaltmak ve düşme sonucu oluşabilecek kalıcı hasarları en aza indirmek için basit önlemler almayı amaçlamaktadır.

Malatya Büyükşehir Belediyesi	Vefa Konağı	Yaşlılara yönelik kişisel bakımlar, ev hizmetleri, sosyal etkinlikler, kütüphane hizmetleri, sağlık taramaları ve ev alışverişleri gibi hizmetler sunularak yaşam standartlarını artırmayı hedeflemektedir.
Manisa Büyükşehir Belediyesi	İsmail Muammer Cider Huzurevi	Huzurevi, yaşamsal ihtiyaçlarını yeterince karşılayamayan veya bu konuda zorluk yaşayan yaşlı bireylere destek olmayı amaçlamaktadır.
Muğla Büyükşehir Belediyesi	Hasta Nakil Ambulansı Hizmetleri	Engelli, yatağa bağımlı, yaşlı, ihtiyaç sahibi ve hastaların evden sağlık kurumuna, sağlık kurumundan evlerine, sağlık kurumundan başka bir sağlık kurumuna ve evden eve ulaşım ihtiyaçlarını kapsamaktadır.
	Kırsaldaki Çınarlar	Özellik kırsal bölgede yaşayan yaşlıların evde yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan destekleri sağlamak, yaşam ortamlarını iyileştirmek ve günlük yaşam faaliyetlerine yardımcı olmak amaçlanmaktadır.
	100 Yaş Evi Projesi	60 yaş ve üzeri vatandaşların yeni dostluklar kurması, sosyalleşmesi, kaliteli zaman geçirmesi, sağlık hizmetlerine kolay erişimi, yeni bir sosyal yaşamın keyfini çıkarması amaçlanmaktadır.
Ordu Büyükşehir Belediyesi	Sosyal Alarm Cihazı Projesi	65 yaş üstü ve yalnız yaşayan, bakıma muhtaç yaşlıların güvenliğini artırmak ve iletişimlerini kolaylaştırmak amaçlanmaktadır.
Sakarya Büyükşehir Belediyesi	Evde Destek Hizmetleri	Yaşlı ve bakıma muhtaç bireylere sosyal, fiziksel ve psikolojik alanlarda evlerinde destek hizmeti sağlamak amaçlanmaktadır.
	Evde Temizlik Hizmeti	65 yaş ve üzeri bireylerin yaşam alanlarını temizleyerek sağlıklı ve düzenli bir ortam sağlamak amaçlanmaktadır.
	Kişisel Bakım Hizmeti - Hasta Yıkama	Öz bakımını gerçekleştiremeyen 65 yaş ve üzeri bireylere kişisel bakım hizmeti sunmak amaçlanmaktadır.
	Refakat & Ulaşım Hizmeti	Yatalak olmayan, destek olacak bir yakını ve maddi gücü bulunmayan 65 yaş ve üzeri bireylere sağlık personeli eşliğinde refakat ve ulaşım hizmeti sunmak amaçlanmaktadır.
Samsun Büyükşehir Belediyesi	Yaşlı Bakım ve Sağlık Hizmetleri	Sosyal ve ekonomik zorluklar içinde bulunan 65 yaş ve üzerindeki bireylerin uzun süreli bakım ihtiyaçlarını karşılamak amaçlanmaktadır.
	Evde Bakım Hizmetleri	Yaşlı bireylerin kendi öz bakımlarını gerçekleştiremeyecek durumda olduklarında profesyonel destekle temel bakımlarını sağlamak amaçlanmaktadır. Öz bakım çamaşır ve temizlik desteği, kuaför hizmeti, evde yemek hizmeti, psikolojik destek hizmetlerini içermektedir.
	Evde Fiziksel Rehabilitasyon ve Egzersiz Hizmeti	Evlerinde sağlık hizmeti alan yaşlı bireylerin, belirlenen direktiflere uygun olarak ev ortamında basit fizik hareketler ve egzersizlerle desteklenmesini amaçlamaktadır.
Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi	Evde Temizlik ve Bakım Hizmetleri Projesi	Yaşlı ve engelli bireylerin günlük faaliyetlerine destek olmak amaçlanmaktadır.
Trabzon Büyükşehir Belediyesi	Evde Temizlik Hizmeti	Yaşlı, engelli, kimsesiz ve bakıma muhtaç vatandaşlara yönelik ücretsiz temizlik hizmeti sunmak amaçlanmaktadır.
Van Büyükşehir Belediyesi	Temizlik ve Hijyen Paketi	İhtiyaç sahibi yaşlı ve engelli vatandaşların temel hijyen ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamaktadır.

Tablo 4'te yaşlılara yönelik sosyal girişim örnekleri verilmiştir. Bulgulardaki amaçlar incelendiğinde evde sağlık hizmetine yönelik sosyal girişimlerin sıklığı dikkat çekmektedir. Yaşlıların sosyal etkileşimlerini artırmayı ve yaşam kalitesini yükseltmeyi amaçlayan sosyal girişimler bulunmaktadır. Ayrıca bu sosyal girişimlerle yaşlıların boş zamanlarını değerlendirmeli, eğitim imkanlarından faydalanmaları, bakım ve beslenme ihtiyaçlarının karşılanması, konut ihtiyaçlarının çözülmesi ve yaşlıların evlerinde güvenli yaşam sürmeleri amaçlanmaktadır.

Tablo5 Büyükşehir Belediyelerinde Sosyal Hizmet Birimlerinin Kadına, Engelliye ve Yaşlıya Yönelik Faaliyetlerinin Değerlendirmesi

Belediyeler	Sosyal Hizmet Birimi	Kadınlara Yönelik Sosyal Girişimler	Engellilere Yönelik Sosyal Girişimler	Yaşlılara Yönelik Sosyal Girişimler
Adana Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Ankara Büyükşehir Belediyesi	Var	Hayır	Evet	Evet
Antalya Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Aydın Büyükşehir Belediyesi	Var	Hayır	Evet	Evet
Balıkesir Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Bursa Büyükşehir Belediyesi	Var	Hayır	Hayır	Hayır
Denizli Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Erzurum Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Hayır	Evet
Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Hayır	Hayır
Hatay Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
İzmir Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Kayseri Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Konya Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Malatya Büyükşehir Belediyesi	Var	Hayır	Evet	Evet
Manisa Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Mardin Büyükşehir Belediyesi	Var	Hayır	Evet	Evet
Mersin Büyükşehir Belediyesi	Var	Hayır	Evet	Evet
Muğla Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Ordu Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Sakarya Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Samsun Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi	Var	Hayır	Evet	Evet
Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Trabzon Büyükşehir Belediyesi	Var	Evet	Evet	Evet
Van Büyükşehir Belediyesi	Var	Hayır	Evet	Evet

Tablo 5'te Büyükşehir belediyelerinin web sitelerinde sosyal hizmet birimi, sosyal hizmet daire başkanlığı terimleri incelenmiştir. Büyükşehir belediyelerinin tamamında sosyal hizmet biriminin mevcut olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. İncelenen sosyal girişimlerin yapıldığı birimler incelenmiştir. Tablo5'teki "Evet" ifadesi yapılan sosyal girişimlerin sosyal hizmet birimine bağlı olarak veya sosyal hizmet dairesi başkanlığı altındaki birimler tarafından yapıldığını ifade etmektedir. "Hayır" ifadesi ise yapılan girişimlerin sosyal hizmet ile ilişkisi olmadığını ifade etmektedir. Kadına yönelik sosyal girişimler 8 büyükşehir belediyesinde, engelliye yönelik sosyal girişimler 3 büyükşehir belediyesinde ve yaşlıya yönelik sosyal girişimler 2 büyükşehir belediyesinde sosyal hizmet birimi dışında birimler tarafından yapılmaktadır. Bu durum sosyal hizmetin kadına, engelliye ve yaşlıya yönelik sosyal girişimlerde kapsamlı ve koordineli bir rol üstlendiğini göstermektedir.

5. Tartışma

Araştırmanın bulguları, Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinin kadınlara, engellilere ve yaşlılara yönelik sosyal girişimcilik faaliyetlerinin çeşitliliğini ve yaygınlığını ortaya koymaktadır. Bu sosyal girişimler, ekonomik güçlendirme, sosyal destek, sağlık hizmetleri ve erişilebilirlik gibi çeşitli alanlarda dezavantajlı grupların yaşam kalitesini artırmayı amaçlamaktadır. Özellikle Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin hem engellilere hem de yaşlılara yönelik lider konumda olması, bu belediyenin kapsayıcı ve toplumsal sorumluluk bilinciyle hareket ettiğini göstermektedir. Ancak, bazı büyükşehir belediyelerinin belirli dezavantajlı gruplara yönelik sosyal girişimlerde bulunmadığı gözlemlenmiştir. Bu durum, ilgili belediyelerin sosyal hizmet uygulamalarını geliştirmesi ve mevcut girişimlerin hedef kitesini genişletmesi gerekliliğini vurgulamaktadır.

Yüksel ve Esmer (2020), Karadeniz bölgesindeki 3'ü büyükşehir toplam 18 ilin merkez belediyelerinin sosyal girişimlerini ele alan çalışmada, büyükşehir belediyelerinin merkez belediyelere oranla daha fazla sosyal girişim uygulamalarında buldukları, büyükşehir belediyelerinin sosyal girişimlere daha fazla önem verdiğini ve bu durumun büyükşehirdeki fırsatların daha fazla olmasından kaynaklı olduğunu saptamışlardır. Diğer taraftan yerel yönetimlerin topluma hizmet anlayışını asil görev edindikleri ve bu durumun sosyal girişimcilik ile bütünleştiğini belirtmişlerdir. Sosyal girişimlerde hedef kitlelerinin engelliler, çocuklar, kadınlar ve yaşlılar gibi dezavantajlı gruplar olduğu gözlenmektedir. Makale, belediyelerin sosyal girişimcilik alanındaki çabalarına yönelik; siyasi beklenti olmadan sosyal girişimlerin artırılması önerisinde bulunmaktadır (Yüksel & Esmer, 2020).

Çalışmanın bulguları, Yüksel ve Esmer'in (2020) Karadeniz bölgesindeki büyükşehir belediyeleri üzerine yaptığı çalışmalarla uyumludur. Yüksel ve Esmer, büyükşehir belediyelerinin merkez belediyelere kıyasla daha fazla sosyal girişimcilik faaliyetinde bulduklarını ve bu girişimlerin büyükşehirlerdeki fırsatların daha fazla olmasından kaynaklandığını belirtmiştir. Benzer şekilde, bu çalışmada da büyükşehir belediyelerinin dezavantajlı gruplara yönelik sosyal girişimlerde daha etkin oldukları tespit edilmiştir. Ancak, araştırmanın yalnızca resmi belgelerden elde edilen verilerle sınırlı olması, derinlemesine görüşme ve saha çalışması içermemesi, bulguların kapsamını sınırlayan önemli bir faktördür. Dolayısıyla, gelecekte yapılacak çalışmalarda daha geniş veri kaynaklarının kullanılması, araştırmanın derinliğini artıracaktır.

Oktay ve diğerleri (2015), tarafından yapılan çalışma, Denizli Belediyesi'nin "Engelliler Çalışıyor Projesi" örneğini ele alarak sosyal girişimcilik faaliyetlerinin yerel kalkınmaya olan etkilerini derinlemesine incelemektedir. Makalede, projenin Türkiye ve Hollanda işbirliği ile yürütülmesi, geniş ortaklık yapısı, engellilere yönelik mesleki eğitimler ve istihdam çalışmaları gibi başarılı uygulamalar detaylandırılmaktadır (Oktay, Zeren, & Pekküçükşen, 2015). Sonuçlar, sosyal girişimcilik projelerinin özellikle dezavantajlı grupların topluma entegrasyonunda kritik bir rol oynadığını ve yerel kalkınmanın sürdürülebilirliğine katkı sağladığını göstermektedir.

6. Sonuç

Araştırma, Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinin sosyal girişimlerinin sosyal hizmet bakış açısıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Hedef kitlesi kadın, engelli ve yaşlı olan sosyal girişimler incelenmiş ve

büyükşehir belediyelerinin bu alanlardaki sorunlara yönelik uygulamalarına dair bulgular ortaya konmuştur.

Kadınlara yönelik sosyal girişimler, ekonomik güçlendirme ve istihdam, kadın güçlendirme ve güvenliği, sağlık ve sosyal destek, eğitim ve mesleki gelişim olmak üzere dört ana kategoride toplanmıştır. Bu girişimler, kadınların toplumsal ve ekonomik hayata daha etkin katılımlarını sağlamak amacıyla, mesleki eğitim olanakları, girişimcilik teşvik programları, şiddetle mücadele ve güvenlik artırıcı önlemler gibi geniş bir yelpazede projeleri içermektedir. Engellilere yönelik sosyal girişimler ise sosyal destek ve sosyalleşme, erişilebilirlik ve ulaşım, sağlık ve rehabilitasyon başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Bu girişimler, engelli bireylerin toplumsal entegrasyonunu artırmayı, fiziksel çevrede bağımsız hareket edebilmelerini sağlamayı ve sağlık hizmetlerine erişimlerini kolaylaştırmayı hedefleyen projeleri kapsamaktadır. Yaşlılara yönelik sosyal girişimler, sağlık ve bakım hizmetleri, sosyal destek ve sosyalleşme, barınma ve ulaşım gibi alanlarda yoğunlaşmıştır. Bu girişimler, yaşlı bireylerin sağlık hizmetlerine erişimlerini artırmayı, sosyal izolasyonu azaltmayı ve güvenli barınma olanakları sunmayı amaçlamaktadır.

Bulgular, Türkiye'deki büyükşehir belediyelerinin sosyal girişim faaliyetlerinin hedef kitleye yönelik olduğunu ve çeşitli amaçlarla hedef kitleye yönelik sosyal girişimlerde bulunduğu göstermektedir. Ancak bulgular incelendiğinde büyükşehir belediyelerinin belirli hedef kitleye yönelik daha fazla sosyal girişimi olduğu ve bu durumun eşitsizliğe neden olduğu görülmüştür. Örneğin, Adana Büyükşehir Belediyesi kadınlara yönelik sosyal girişimleri ile öne çıkarken engelli ve yaşlılara yönelik sosyal girişimlerinin sayısal dağılım açısından yeterli konumda değildir.

Öte yandan, Büyükşehir belediyelerinin web sitelerinde yapılan inceleme, sosyal hizmet birimlerinin ve sosyal daire başkanlığı incelenen sosyal girişimlerde kapsamlı ve koordineli bir rol üstlendiğini göstermektedir. Verilere göre kadına, engelliye ve yaşlıya yönelik sosyal girişimler yüksek oranda sosyal hizmet birimi veya sosyal hizmet dairesi başkanlığı altındaki birimler tarafından yürütülmektedir. Bu durum, sosyal hizmetin araştırılan hedef kitleye yönelik sosyal girişimlerde etkin bir şekilde yer aldığını ve bu alanda koordinasyon sağladığını göstermektedir.

Sosyal girişimcilik alanında yapılacak olan araştırma ve uygulamalar, yerel yönetimlerin karşılaştığı yoksulluk, işsizlik ve kadına yönelik şiddet gibi toplumsal sorunların etkilerinin azaltılmasına veya ortadan kaldırılmasına yardımcı olabilir. Buna ek olarak büyükşehir belediyelerinden hareketle yerel yönetimlerin tamamını sosyal girişimciliği benimsemeleri noktasında teşvik eden politikalar üretilebilir. Özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapılarak ve sosyal girişimcilik faaliyetlerine finansal destek sağlanarak bu alandaki girişimciler desteklenebilir. Bu öneriler, toplumsal sorunların çözümüne dair etkili stratejiler geliştirilmesine ve yerel yönetimlerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmalarına katkı sağlayabilir.

Bu araştırmanın sonucunda, büyükşehir belediyelerinin sosyal girişim faaliyetlerine yönelik çabaları değerlendirilirken kadın, engelli ve yaşlı gibi belirli dezavantajlı gruplara karşı eşitlik ilkesinin gözetilmesinin önemi vurgulanmaktadır. Büyükşehir belediyelerinin toplumsal sorumluluklarını yerine etkili bir şekilde getirmesi, sosyal hizmet ve sosyal girişim uygulamalarının önem kazanması hedef kitlenin eşitsizliklerinin giderilmesi ve fırsat eşitliği çabalarına yönelik önem arz etmektedir.

Fon

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde herhangi bir fondan faydalanılmamıştır.

Not

Bu çalışmada araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur.

Kaynaklar

Ankara Büyükşehir Belediyesi. Ankara büyükşehir belediyesi.
Erişim:27/12/2023.https://www.ankara.bel.tr/

Akdoğan, Y. (1999). Sosyal Belediyecilik. İstanbullu Dergisi, 29-35.

- Ankara Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:15/11/2023.
<https://s.ankara.bel.tr/files/2023/04/28/ff8e07317671fefec78f571aaa7ea84b.pdf>
- Antalya Büyükşehir Belediyesi. Antalya büyükşehir belediyesi. Erişim:15/11/2023.
<https://www.antalya.bel.tr/>
- Antalya Büyükşehir Belediyesi Faaliyet raporu. Erişim:15/11/2023
- Ateş, H. (2009). "Sosyal Politikalar, Sosyal Belediyecilik. Çerçeve Dergisi, 95.
- Aydın Büyükşehir Belediyesi. Aydın büyükşehir belediyesi. Erişim:15/11/2023. <https://aydin.bel.tr/>
- Aydın Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:15/11/2023.
https://aydin.bel.tr/Content/files/Faaliyet_Raporlari/2022_FAALIYET_RAPORU.pdf
- Aydın, M. (2006). Yeni Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Türkiye'de Belediyelerin Sosyal Politika Alanındaki Görev ve Deneyimlerinin Değerlendirilmesi: Zeytinburnu Örneği. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Balıkesir Büyükşehir Belediyesi. Balıkesir büyükşehir belediyesi. Erişim:16/11/2023.
<https://www.balikesir.bel.tr/>
- Balıkesir Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:16/11/2023. <https://www.balikesir.bel.tr/faaliyet-rapor>
- Belediye Kanunu. (2005). Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları (Madde 14). Erişim:04/11/2023.
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf>
- Bursa Büyükşehir Belediyesi. Bursa büyükşehir belediyesi. Erişim:17/11/2023. <https://www.bursa.bel.tr/>
- Bursa Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:17/11/2023.
https://www.bursa.bel.tr/yayinlar_pdf_viewer?id=2305
- Culter, M. (2001). Entrepreneurship İn Action, Prentice Hall Inc.
- Denizli Büyükşehir Belediyesi. Denizli büyükşehir belediyesi. Erişim:17/11/2023. <https://www.denizli.bel.tr/>
- Denizli Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:17/11/2023.
https://www2.denizli.bel.tr/userfiles/file/2022_Faaliyet_Raporu.pdf
- Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi. Diyarbakır büyükşehir belediyesi. Erişim:20/11/2023.
<https://www.diyarbakir.bel.tr/>
- Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:20/11/2023.
<https://www.diyarbakir.bel.tr/kurumsal/faaliyet-raporlari.html>
- Emerson, J. (1999). Leadership of the Whole: The Emerging Power of Social Entrepreneurship
- Ersöz, H. Y. (2011). Sosyal Politikada Yerelleşme. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayını, 207-208.
- Erzurum Büyükşehir Belediyesi. Erzurum büyükşehir belediyesi. Erişim:20/11/2023.
<https://www.erkurum.bel.tr/>
- Erzurum Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:20/11/2023.
https://www.erkurum.bel.tr/lcerikDetay-faaliyet_raporlari/16/D.html
- Eskişehir Büyükşehir Belediyesi. Eskişehir büyükşehir belediyesi. Erişim:05/12/2023.
<https://www.eskisehir.bel.tr/>
- Eskişehir Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:05/12/2023.
http://www.eskisehir.bel.tr/dosyalar/faaliyet_raporlari/2022.pdf
- Gaziantep Büyükşehir Belediyesi. Gaziantep büyükşehir belediyesi. Erişim:05/12/2023.
<https://www.gaziantep.bel.tr/tr>

- Gaziantep Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:05/12/2023. <https://www.gaziantep.bel.tr/uploads/2023/04/faliyet-kitabi-yeni.pdf>
- Hatay Büyükşehir Belediyesi. Hatay büyükşehir belediyesi. Erişim:05/12/2023. <https://hatay.bel.tr/>
- Hatay Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:05/12/2023. <https://api.hatay.bel.tr/storage/gallery-media/May2023/IDuujzPcPuqbuY3QVV4j.docx>
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi. İstanbul büyükşehir belediyesi. Erişim:05/12/2023. <https://ibb.istanbul/>
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:05/12/2023. https://ibb.istanbul/BBIImages/Slider/Image/2022_faaliyet_raporu_v2_26-04-23.pdf
- İzmir Büyükşehir Belediyesi. İzmir büyükşehir belediyesi. Erişim:06/12/2023. <https://www.izmir.bel.tr/>
- İzmir Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:06/12/2023. https://www.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/43_24052023_111140_.pdf
- Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi. Kahramanmaraş büyükşehir belediyesi. Erişim:06/12/2023. <https://kahramanmaras.bel.tr/>
- Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:06/12/2023. <https://kahramanmaras.bel.tr/kurumsal/faaliyet-raporlari/2022-yili-faaliyet-raporu>
- Kaşıkırık, A., & Dokuzcan, H. (2022). Kadınların Yerel Yönetimlere Giriş Kapısı “Muhtarlık” Kurumu: Bir Kapı’da Sen Aç Kampanyası Örneği. Kent ve Çevre Araştırmaları Dergisi, 4-16.
- Kayseri Büyükşehir Belediyesi. Kayseri büyükşehir belediyesi. Erişim:06/12/2023. <https://www.kayseri.bel.tr/>
- Kayseri Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:06/12/2023. <https://www.kayseri.bel.tr/kurumsal-raporlar>
- Keleş, R. (2020). Yerel Demokrasiyi Merkezizetçilik Virüsünden Arındırmak. Kent ve Çevre Araştırmaları, 45-58.
- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi. Kocaeli büyükşehir belediyesi. Erişim:10/12/2023. <https://www.kocaeli.bel.tr/>
- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:10/12/2023. [https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/birimler/mali-hizmetler-dairesi-baskanligi/2022%20Y%C4%B1%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu\(1\).pdf.pdf](https://www.kocaeli.bel.tr/webfiles/userfiles/files/birimler/mali-hizmetler-dairesi-baskanligi/2022%20Y%C4%B1%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu(1).pdf.pdf)
- Koçak, O. & Kavi, E. (2014). Sosyal Politika Aktörü Olarak Sosyal Girişimci Belediyecilik. HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 26-49.
- Konya Büyükşehir Belediyesi. Konya büyükşehir belediyesi. Erişim:10/12/2023. <https://www.konya.bel.tr/>
- Konya Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:10/12/2023. <https://www.konya.bel.tr/birim/strateji-ve-butce-sube-mudurlugu/faaliyet-raporu>
- Malatya Büyükşehir Belediyesi. Malatya büyükşehir belediyesi. Erişim:10/12/2023. <https://www.malatya.bel.tr/>
- Malatya Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:10/12/2023. <https://www.malatya.bel.tr/wp-content/uploads/2023/05/MBBFA2022-Web.pdf>
- Manisa Büyükşehir Belediyesi. Manisa büyükşehir belediyesi. Erişim:11/12/2023. <https://www.manisa.bel.tr/>
- Manisa Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:11/12/2023. <https://manisa.bel.tr/upload/teskilat/dosya/abeca2dd04404fa29dcd02bb4621b041.pdf>

- Mardin Büyükşehir Belediyesi. Mardin büyükşehir belediyesi. Erişim:11/12/2023. <http://www.mardin.bel.tr/>
- Mardin Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:11/12/2023. <http://www.mardin.bel.tr/mardin-buyuksehir-belediyesi-2020-faaliyet-raporu>
- Mersin Büyükşehir Belediyesi. Mersin büyükşehir belediyesi. Erişim:20/12/2023. <https://www.mersin.bel.tr/>
- Mersin Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:20/12/2023. <https://www.mersin.bel.tr/dokumanlar/2022-yili-faaliyet-raporu-132115358>
- Metin, O. & Ünal, Ş. (2022). İçerik Analizi Tekniği: İletişim Bilimlerinde ve Sosyolojide Doktora Tezlerinde Kullanımı. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 273-294.
- Muğla Büyükşehir Belediyesi. Muğla büyükşehir belediyesi. Erişim:20/12/2023. <https://www.muqla.bel.tr/>
- Muğla Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:20/12/2023. <https://panel.muqla.bel.tr/uploads/mecliskarartr/81-Ek.pdf>
- Mutlu, E. (2015). Madde Bağımlılığının Tedavisinde Sosyal Hizmet Uzmanlarının Rol ve İşlevleri: Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezi Örneği. Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi, 16-23.
- Ordu Büyükşehir Belediyesi. Ordu büyükşehir belediyesi. Erişim:20/12/2023. <https://www.ordu.bel.tr/>
- Ordu Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim:20/12/2023. https://ordu.bel.tr/uploads/788083cd-792a-4b15-9297-f39e9d36830f_2022%20FAALI%CC%87YET%20RAPORU-k_compressed.pdf
- Öksüz, Ö. (2007). Yerel Yönetimlerimizin Çoğu, Alt Yapı Açısından Yerel Sosyal Politikalar Uygulamaya Hazır ve Müsait Değil. Sosyal Politikalar Dergisi, 88-90.
- Oktay E., Zeren H.Z., & Pekküçükşen Ş. (2015). Belediyelerin Sosyal Girişimcilik Faaliyetlerinin Yerel Kalkınmaya Etkisi: Denizli Belediyesi Örneği. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 267-276.
- Özdevecioğlu, M. & Cingöz, A. (2009). Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Girişimciler: Teorik Çerçeve. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 81-95.
- Sakarya Büyükşehir Belediyesi. Sakarya büyükşehir belediyesi. Erişim: 22/12/2023. <https://www.sakarya.bel.tr/>
- Sakarya Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim: 22/12/2023. <https://www.sakarya.bel.tr/tr/StratejikPlanlama>
- Samsun Büyükşehir Belediyesi. Samsun büyükşehir belediyesi. Erişim: 22/12/2023. <https://samsun.bel.tr/>
- Samsun Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim: 22/12/2023. <https://samsun.bel.tr/uploads/dokumanlar/34f98c7c5d7063181da890ea8d25265a5ee.pdf>
- Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi. Şanlıurfa büyükşehir belediyesi. Erişim: 22/12/2023. <https://www.sanlıurfa.bel.tr/>
- Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim: 23/12/2023. <https://www.sanlıurfa.bel.tr/kategori/224/3/faaliyet-raporu>
- Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi. Tekirdağ büyükşehir belediyesi. Erişim: 23/12/2023. <https://www.tekirdag.bel.tr/>
- Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim: 23/12/2023. https://www.tekirdag.bel.tr/content/WebSource/file/faaliyet_raporu/2022_yili_idare_faaliyet_raporu.pdf

- Thompson, N. (2014). Kuram ve Uygulamada Sosyal Hizmeti Anlamak. Dipnot Yayınları.
- Trabzon Büyükşehir Belediyesi. Trabzon büyükşehir belediyesi. Erişim: 23/12/2023. <https://www.trabzon.bel.tr/>
- Trabzon Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim: 23/12/2023. https://webdata.trabzon.bel.tr/EskiWeb/2022_FAALIYET_RAPORU/mobile/index.html
- Van Büyükşehir Belediyesi. Van büyükşehir belediyesi. Erişim: 24/12/2023. <https://van.bel.tr/>
- Van Büyükşehir Belediyesi. Faaliyet raporu. Erişim: 24/12/2023. <https://van.bel.tr/Strateji.html>
- Yüksel, M., & Esmer, Y. (2020). Belediyelerde Sosyal Girişimcilik Uygulamaları: Karadeniz Bölgesi Örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 170-188.
- Zastrow, C. (2014). Sosyal Hizmete Giriş. Ankara: Nika Yayınevi.

Yazar Biyografisi/Biyografileri

Buse Kavalcı, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalında yüksek lisans öğrencisidir. Kadın, sosyal hizmet araştırması gibi konularda çalışmalar yapmaktadır.

Aynur Arslan, Dr. Öğr. Üyesi, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Sosyal ve beşeri bilimler alanında araştırmalar yapmaktadır.